

ҚУРИЛИШ ЛОЙИХАЛАРИ БЎЙИЧА КЎРСАТМАЛАР БЕРИЛДИ

Президент Шавкат Мирзиёев қурилиш лойиҳалари тақдироти билан танишди.

Дастлаб Олимпия шаҳарчаси бўйича тақдирлар қўриб чиқилди. Бу мажмуа 2025 йилда Тошкент шаҳрида ўтказиладиган Ёшлар ўртасидаги Осиё ўйинларини қабул қилади. Халқаро талабаларга мувофиқ, шаҳарчада олимпия стадиони, ёпиқ спорт мажмуалари, сув спорти саройи, машғулот майдончалари, эшак эшиш ҳавзаси барпо этилади.

Аввалги тақдиротда Президент бу спорт мажмуалари халқимизга мулк бўлиб қолишини, уларни сифатли қилиб қуриш зарурлигини айтган эди. Шу боис, лойиҳалаш ва кейинчалик қурилиш жараёнларига соҳада катта тажрибага эга чет эл компаниялари жалб этилади.

Давлатимиз раҳбари спорт мажмуаларининг универсал бўлиши муҳимлигини таъкидлади. Стадион ва биноларнинг тепасида қуёш панеллари ўрнатиб, энергияни тежаш, буш майдонларда кўпроқ дараклар экиш бўйича тавсиялар берди.

Тақдиротда "Янги Ўзбекистон" университети лойиҳаси ҳам қўриб чиқилди. Бунинг учун пойтахтимизнинг Мирзо Улуғбек туманидан жой ажратилиб, ўқув бинолари, маъмурият, ўқитувчилар ва талабалар учун ётоқхоналар, ошхона, кутубхона, лаборатория, спорт мажмуаси қурилиши лойиҳалаштирилган.

Ҳозир бу ҳудудда Президент мактаби бор. Келгусида Президент таълим муассасалари агентлиги ҳам

шу ерда жойлашади. Шу тариқа ҳудуд таълимга ихтисослашган яхлит мажмуа бўлади.

— Ихтисослаштирилган мактаблар — бизнинг заминимиз, — деди Шавкат Мирзиёев. — Уларда болаларимиз билимли, баркамол бўлиб вояга етади. Университет бу тизимнинг давоми бўлиб, мамлакатимиз учун керакли, замонавий мутахассислар тайёрлайди. Шунинг учун бу ерда барча шарт-шароит, илғор методика бўлиши керак.

Давлатимиз раҳбари бунёдкорлик ишларига кўпроқ маҳаллий қурувчиларни жалб этиш зарурлигини таъкидлади.

Тақдиротда кўрсатилган навбатдаги лойиҳа ҳам ёшлар камолотига қаратилган. Унга кўра, маҳаллаларда стадион, ўйин майдончалари, кутубхона, компьютерхона, ошхона, ҳаммом ва бошқаларни ўз ичига олган марказлар барпо этиш кўзда тутилган.

Президентимиз кўрсатмасига мувофиқ, аҳоли билан маслаҳатлашиб, аввало, бундай марказлар қуриладиган жойлар аниқланди. Бугунги кунгача 171 та маҳаллада спорт майдончалари қурилиши бошланиб, улардан 64 таси фойдаланишга топширилди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг шу йил 11 апрелдаги "Маҳаллаларда ёшларни оммавий спортга жалб қилишни янги босқичга олиб чиқиш чора-тадбирлари

тўғрисида"ги қарори бунга ҳамроҳанг бўлди. Мазкур қарорга мувофиқ ўтказилган "Беш ташаббус" олимпиадасининг спорт мусобақаларида 279 та маҳалла ғолиб ва совриндор бўлган эди. Спортсменлар ёшларга ҳам мукофот, ҳам рағбат сифатида, ушбу маҳаллаларда универсал, стритбол ва воркаут мажмуалари қурилади.

Бундан ташқари, спорт инфратузилмаси йўқ яна 208 та маҳаллада ҳам стритбол ва воркаут майдонлари ташкил этилади.

Президент Шавкат Мирзиёевнинг ўтган йили декабрда Корея Республикасига давлат ташрифи жуда самарали бўлган эди. Шундан сўнг Тошкентда тиббиёт кластери ташкил этиш лойиҳаси ҳам жадаллашди. Унга кўра, Кореянинг Иқтисодий тараққиёт ва ҳамкорлик фонди (EDCF) кўмағида катталар учун тиббиёт маркази, онкология шифохонаси ва олий ўқув юрти қурилиши режалаштирилган.

Бу учта мажмуа ҳозирги Болалар тиббиёт маркази билан бирга яхлит кластер ҳосил қилади. Унда ўқитиш ва даволаш бўйича Корея тажрибасига асосланган илғор тизим йўлга қўйилади. Шифохоналар жами 900 бемор ўрнига эга бўлади. Қурилиш ишлари 2023 йилда бошланади.

Давлатимиз раҳбари лойиҳа бўйича мутасаддиларга кўрсатмалар берди.

ЎЗА

НУҚТАИ НАЗАР

САМАРҚАНДНИНГ ОЛАМШУМУЛ САДОСИ

Шу кунларда бутун дунё Шанхай ҳамкорлик ташкилотининг Самарқанд саммитида эришилган натижаларни кенг муҳокама қилмоқда. Давлатлараро ва минтақалараро зиддиятлар кучайган, турли манфаатлар тўқнашуви авж олган бир паллада Самарқанд саммити умумпланетар масалаларни ақлга суянган ҳолда ҳал этиш, ақл ва тафаккур устуворлигига эришиш, юксак сиёсий маданият ва мунозаралар одобни доирасида ечимини топиш илгари сурди. Турли сиёсий мақсадлар, янги жаҳон тартиботини вужудга келтириш, дунёга эгалик қилиш мақсад ва иддаолари жиддий тус олган бир шароитда соф инсоний ғояларни илгари сураётган ШХТнинг жаҳон ҳамжамиятидаги ўрни ва мавқеи тобора ошиб бормоқда. Сиёсий ва ғоявий қарама-қаршиликларни, инсониятнинг барқарор тараққиётига салбий таъсир ўтказётган кучларни яхшилик сари буришда эзгулик, ўзаро бир-бирини тушуниш ва ҳурмат қилиш тамойилини ривожлантириш зарурлигини уқтирмоқда.

▶ Давоми 3-бетда

ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИ

ЯНГИЛАНАЁТГАН КОНСТИТУЦИЯМИЗГА ҚАНДАЙ ЯНГИ ЎЗГАРТИШЛАР КИРИТИЛМОҚДА?

Шу кунларда Бош қонунимизга ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш жараёни давом этмоқда. Олий Мажлис Қонунчилик палатаси маъсул қўмиталари халқимиздан келиб тушган 150 мингдан ортиқ тақлиф асосида Конституциявий қонун лойиҳасини маромига етказиш палласида.

Бу жараёнда, аҳолининг ўринли тақлифлари инобатга олинган ҳолда, қонун лойиҳасига яна бир қанча янги нормалар киритилиши назарда тутилаётгани айтилмоқда.

Қуйида янги тақлиф этилаётган нормалар мазмун-моҳияти, уларнинг халқимиз ҳаётида қандай ўрин тутиши ҳақида экспертлар, мутахассислар фикрлари билан танишасиз.

▶ Давоми 4-бетда

МУНОСАБАТ

УЙҒОҚ ОДАМ БЕФАРҚ БЎЛМАЙДИ

Президентимиз халқ депутатлари Тошкент вилояти кенгаши сессиясида ҳудудни ривожлантиришнинг энг асосий йўналишларини аниқ-равшан белгилаб берди, ҳаётий мушоҳада ва таҳлиллари кўнглимиз тўридан жой олди. Айниқса, бефарқлик ҳақида куйинчалик билан билдирган фикрлари бизни янада уйғоқликка, мавжуд имкониятлардан самарали фойдаланишга, энг шимариб ишлашга чорлади ва руҳлантирди.

"Бефарқлик бизнинг энг катта душманимиз. Агар бутун тизим ишласа бизга ҳеч нарса халал бера олмайди. Тошкент вилоятида йўл, сув, газ — ҳеч қанақа муаммо бўлмаслиги керак. Ишлаган одам ҳаммасини жойига қўйиб қўяди. Вилоятда ҳамма шароит,

забардаст, меҳнаткаш халқи бор" — деди давлатимиз раҳбари.

Ҳақиқатан шундай. Куйинча ва уйғоқ одам чор-атрофдаги жараёнларга бефарқ бўлмайди. Бу айтиш кунда "Ташаббусли бюджет" лойиҳаси мисолида яққол кўзга ташланмоқда.

▶ Давоми 2-бетда

ЯНГИЧА ЁНДАШУВЛАР

ИЛМ-ФАН ВА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ТАРМОҚЛАРИ УЙҒУНЛАШУВИ

академия олимлари тадқиқотларида акс этмоқда

Айни пайтда Фанлар академияси илмий ташкилотларида иқтисодиётнинг реал сектори субъектлари билан ўзаро ҳамкорликни мустаҳкамлаш, маҳаллий иқтисодиётни ривожлантириш, жумладан, қишлоқ хўжалиги, кимё, тоғ-кон саноати, фармацевтика бўйича қўлга киритилаётган натижаларни амалиётга татбиқ этиш, салмоқли маҳсулотлар ишлаб чиқаришга йўналтириш, янги технологияларни қўллаш ва мавжудларини такомиллаштириш борасида изланишлар олиб борилмоқда.

Жумладан, **Физика-техника институт**и олимлари ишлаб чиққан янги термоэлектрик генератор қурилмасига саноат қорхоналари вакиллари катта қизиқиш билдираётгани фикримиз далилидир. **Ҳозир Олмалик кон металлургия комбинати объектлари**да чиқиндилардан электр энергияси олиш учун мазкур қурилмани ишлаб чиқаришга ҳозирлик қилинган. Термоэлектрик генератор қурилмаси завод ва

комбинатларнинг технологик жараёнида пайдо бўладиган чиқиндини электр энергиясига айлантиришга мўлжалланган. Унинг ёрдамида энергия самарадорлигини ошириш, сарфланаётган электр энергиясини тежаш мумкин. Қурилма иссиқликдан электр энергиясини ишлаб чиқаришдан ташқари иссиқ сув олиш имконини ҳам беради.

▶ Давоми 5-бетда

ТАҲЛИЛ ВА ТАҚҚОС

Туризм – ИҚТИСОДИЁТНИНГ МУҲИМ СТРАТЕГИК СЕКТОРИ

Бугунги жаҳон иқтисодиётининг глобаллашуви, халқаро алоқаларда вужудга келган мавжуд вазият туризм соҳасига кучли таъсир кўрсатишини ва у давлатлараро муносабатларнинг жуда муҳим воситаси бўлиши кераклигини яққол намоён этди. Бинобарин, коронавирус пандемиясидан аввал туризм классик модел бўйича ривожланган бўлса, ундан кейин кўпгина муаммолар гирдобиди қолди. 2020 йилдан бошлаб дунёнинг кўплаб мамлакатлари туризм соҳасини ривожлантириш стратегияларини қайта қўриб чиқишга мажбур бўлди.

Ўзбекистонда ҳам туризм жадал ривожланиб, иқтисодиётга салмоқли ҳисса қўшадиган йўналишлардан бирига айланиб бормоқда. Мамлакатимизда ушбу йўналишда имкониятлар кенглигидан келиб чиқиб, маҳаллий ва хорижий сайёҳларга кўрсатилаётган хизмат турларини кўпайтириш, жумладан, ташқи, ички ва зиёрат туризми, эко-туризм, этнотуризм, ишбилармонлик туризми, спорт, гастрономик, тиббий, таълим ва илмий туризмни ривожлан-

тириш, янги сайёҳлик йўналишларини ишлаб чиқиш ҳамда уларни туризм бозорларида кенг жорий қилиш мақсадида тизимли ишлар амалга оширилмоқда. Соҳани янада ривожлантириш борасида давлат томонидан қўллаб-қувватлашга қаратилган бир қатор норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар ишлаб чиқилмоқда, туризм соҳаси вакиллари учун қўшимча имтиёзлар яратилмоқда.

▶ Давоми 2-бетда

ТАҲЛИЛ ВА ТАҚҚОС

Алишер ЭШТОЕВ,
Туризм ва маданий мерос
вазирлиги бошқарма бошлиғи,
иқтисодиёт фанлари доктори,
профессор

Бошланиши 1-бетда

Президентимиз раислигида 19 сентябрь куни мамлакатимизнинг ички ва ташқи туризм салоҳиятини янада ошириш чора-тадбирлари юзасидан ўтказилган видеоселектор йиғилишида белгилаб берилган устувор вазифалар ҳам давлат томонидан бу соҳага катта эътибор қаратилаётганидан далолат беради.

Давлатимиз раҳбари бу йил туризм учун пандемиядан кейин қайта тикланиш даври бошланганини алоҳида таъкидлади. Дарҳақиқат, шу йил сентябргача бўлган даврда юртимизга келган хорижий туристлар сони 2021 йилга нисбатан 3 бараварга кўпайиб, 3,1 миллион нафарга етган, мос равишда йил бошидан туризм экспорти ҳажми ҳам ошиб, 926 миллион доллар бўлган. Бунда юртимизга келган меҳмонларнинг саёхати ўртача 4-5 кунгача, сарфлаган маблағи 305 долларгача кўпайганлиги муҳим омил бўлмоқда.

Ички туризм йўналиши бўйича ҳам ижобий натижаларни кўриш мумкин. Жумладан, ушбу йўналишда саёхат қилувчилар сони ўтган йилга нисбатан 3,5 бараварга кўпайиб, 7,5 миллион нафарга етган. Туризм билан боғлиқ эришилган натижаларни акс эттирувчи рақамларнинг алоҳида эътиборли жиҳати, маъзур йўналишда топиладиган даромадларнинг 30 фоизи одамларнинг қўлига иш ҳақи бўлиб бораётгандир. Бу кўрсаткич, айтиллик саноят ва ёки бошқа тармоқларда 10 фоиздан ошмайди.

Тўғри, Ўзбекистон замини улкан туристик салоҳиятга эга, бу фактор соҳани янада ривожлантириш учун кенг имкониятлар яратди. Жумладан, юртимизнинг Самарқанд, Бухоро, Хива, Қўқон, Термиз, Шаҳрисабз каби қадимий шаҳарларини келиб қиришни хоҳловчи сайёҳлар дунёнинг деярли барча давлатларида топилади. Шунингдек, табиати Швейцарияга қиёсланувчи Бўстонлик ёки гўзал табиати, баҳаволиги ҳақида гап кетганда, “энг” сўзи қўшиб айтилувчи Зомин, Чортоқ, Паркент каби гўшаларимиз ҳам бисёр.

МУНОСАБАТ

УЙҒОҚ ОДАМ БЕФАРҚ БЎЛМАЙДИ

Мирислом УСМОНОВ,
Халқ депутатлари Тошкент
тумани Кенгаши депутати

Бошланиши 1-бетда

Кўп узоққа бормайлик, ўтган йили Тошкент тумани молия бўлими ходимлари ва депутатлар ҳамкорлигида Президентимизнинг 2021 йил 13 апрелдаги “Бюджет жараёнида фуқароларнинг фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги қарори моҳиятидан келиб чиққан ҳолда, “Очиқ бюджет” нима ва бизга қандай фойда келтиради, уни қандай ташкиллаштириш керак, деган мазмунда маҳалла раислари билан бир неча бор тарғибот тадбирлари ўтказилганига қарамай, кўпчилик оқсоқоллар ишонқирамай қаради, унчалик эътибор бермади.

Хар бир маҳалланинг долзарб бўлган катта-кичик муаммоси бор. Туманимиз пойтахтининг биқинида жойлашган бўлса-да, ички йўлларни таъмирлаш, ичимлик сув, электр ва газ таъминоти, мактаб, боғчаларнинг аҳолини яхшилаш каби масалаларда йиллар

Демакки, туризмни ривожлантириш имкониятларининг адоғи йўқ. Лекин унутмаслик керакки, салоҳият қанчалик юқори бўлмасин, улардан фойдаланиш чоралари қўрилмаса, бу имкониятлигича қолаверади, яъни на иқтисодиёт, на одамлар учун бирор наффи бўлмайди.

Айнан шунинг учун ҳам мамлакатимизда сўнгги йилларда ушбу йўналишни жадал ривожлантириш, мавжуд салоҳиятдан унумли фойдаланишга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Бу борада, аввало, шу йўналишда фаолият юритаётган тадбиркорлар, туроператорлар, меҳмонхона хўжалиги ходимлари, соҳа мутахассислари ва илмий ходимлар томонидан доим кўтариб келинган, яъни соҳа ривожига тўсиқ бўлаётган муаммоларни ёчишга асосий эътибор қаратилди. Утган давр мобайнида ана шундай 11 та долзарб муаммодан 6 таси ҳал этилди.

Жумладан, сайёҳларга виза бериш тартиби кескин либераллаштирилди. Аэропортларда навбатлар ва текширишларга барҳам берилиб, ашиш йўлақлар ташкил этилди, вокзалларда ҳам қўлай шaroитлар яратилди. Меҳмонлар электрон рўйхатдан ўтказиладиган тизим йўлга қўйилди, улар эркин ҳаракатланиши учун ҳамма шaroитлар яратилди. Валюта айирбошлашда чекловлар бекор қилинди, меҳмонхона ўринлари сони 3 бараварга кўпайиб, 125 мингга етказилди. Шунингдек, туристик корхоналар учун ижтимоий солиқ ва айланма солиқ ставкалари 1 фоиз этиб белгиланиб, ер ва мол-мулк солиқ ставкалари 90 фоизга камайтирилди. Бу каби яратилган шaroит ва имкониятлар шиддат билан ўзгариб бораётган, туризм бўйича рақобат кучайиб кетаётган айна даврда жуда долзарб ҳисобланади.

Туризм яна бир муҳим жиҳати билан аҳамиятлики, у ўз навбатида, бошқа соҳалар ривожланишига замин яратади. Шу билан бирга, қўшимча иш ўринлари яратилиши, аҳолининг бандлигини таъминлашга хизмат қилади. Давлатимиз раҳбари туризм соҳасида яратилган битта иш ўрни турдош тармоқларда қўшимча иккита иш ўрни пайдо бўлишига туртки бериши, буни тушунган вилоят, туман ва шаҳар ҳокимлари тадбиркорлар билан ишлаб, сайёҳлар келадиган жойларни қўлайтираётганига алоҳида урғу берди.

Туризмни ривожланган Испания, Франция, Англия, Малайзия, Сингапур каби давлатлар тажрибасига эътибор қаратадиган бўлсак, соҳани ривожлантириш борасида ҳудудлар кесимида алоҳида дастурлар асосида ишлар олиб бориладиганини кўриш мумкин.

Самарқанддаги янгилаган аэропорт, янги барпо этилган “Буюк ипак йўли” халқаро туризм маркази ҳам дунёнинг ана шундай илғор тажрибаси юртимиз туризми ривожини йўлида ҳаётга таътиб этилаётганидан далолатдир. Зеро, қадимий ва ҳаммаша навқирон азим шаҳардаги улкан бунёдкорликлар йирик сиёсий тадбир — ШХТ саммитини юқори савияда ўтказишга замин яратган бўлса, эндиликда, хорижий ва

маҳаллий сайёҳларни янада кўп жалб этиш, уларга сифатли хизмат кўрсатишни таъминлаш орқали туризм салоҳиятини юксалтиришга хизмат қилади. Бир сўз билан айтганда эса, ушбу марказ “Янги туризм дарвозаси”, Янги Ўзбекистоннинг “таширф қоғози”га айланади.

Юқорида қайд этилганимиздек, туризм турларини диверсификация қилиш, янги туризм йўналишларини ишлаб чиқиш, хизмат кўрсатиш турларини ошириш хорижий ва маҳаллий сайёҳларни кенг жалб қилишга хизмат қилади. Видеоселектор йиғилишида давлат раҳбари томонидан бу борада сув омборлари, ўрмон хўжалиги ерларини ўрганиб, уларда туристик зоналар ташкил этиш бўйича дастур ишлаб чиқиш, боғхона-чағара пунктларидан тезкор ўтказиш хизматини йўлга қўйиш, туристик ахборот марказларини ишга тушириш, чўл ҳудудларда “сафари” туризмни ривожлантириш мақсадида йўл танламас транспортлар учун импорт тўловларини туширишга доир вазифалар белгилаб берилдики, бу қўлайлик ва имтиёзлар қўзланган мақсадларга эришишимизга хизмат қилиши шубҳасиз.

Барча соҳалар каби туризмда ҳам малакали кадрлар тайёрлаш муҳим аҳамиятга эга. Республикада кейинги 3 йилда туризм соҳасида кадрлар тайёрловчи олий таълим муассасалари сони 16 тадан 29 гага, уларда таълим олувчи талабалар сони эса мос равишда 4 минг 100 нафардан 7 минг 600 нафаргача ошган. Шунингдек, 2018 йилда “Ипак йўли” туризм ва маданий мерос халқаро университети ташкил этилган эди. Ҳозирда меҳнат бозори талабидан келиб чиқиб, университетда туризм, логистика, гид-таржимонлик, музейшунослик, археология, ижодий саноят, маданий меросни бошқариш каби мутахассисликлар бўйича кадрлар тайёрлаш йўлга қўйилган.

Бундан ташқари, соҳага ўрта бўғин кадрлар тайёрлаш мақсадида вазирлик тизимидаги 6 та техникум ва 4 та коллежда йилига ўртача 2 мингга яқин мутахассислар тайёрланяпти ва улар меҳнат бозорига кириб келмоқда. Ўрта бўғин мутахассисларининг малакаси, яъни жаҳон стандартлари талабларига жавоб бериши асосий муаммолардан бири эди. Президентимиз ташаббуси ва топириқлари билан ушбу муаммага ҳам барҳам берилди. Аникроқ айтадиган бўлсак, швейцариялик мутахассислар билан ҳамкорликда Бухоро, Зомин ва Бўстонлик туризм коллежларида меҳмонхона бошқаруви, сервис ва бошқа йўналишларда янги ўқув дастурлари асосида ўқитиш йўлга қўйилди.

Муҳтасар айтганда, туризм ривожини, бу бўйича олиб борилаётган амалий саъй-ҳаракатлар аҳоли фаровонлигини ошириш, иқтисодиёт барқарорлигини таъминлаш билан бир қаторда, Ўзбекистон номини дунёга янада кенг танитиш, халқаро майдондаги маъқенини оширишга хизмат қилади.

“Менинг йўлим” лойиҳасида фаол иштирок этиб, 1 миллиард 215 миллион сўмлик маблағни ютиб олди ва асосий кўчасининг 2000 метр қисми, қолган 500 метр қисми эса маҳалла аҳли ҳамжиҳатлигида уларнинг ўз маблағлари ҳисобидан асфальтланди.

“Ташаббусли бюджет”нинг иккинчи мавсуми янада шундай дастурлар ҳаммасини биратўла ҳал этувчи самарали ва очик-ошқора тизимга айланди. Чунки бу платформа орқали одамлар учун оғир масалалар зарурлик даражасига қараб ечим топишига, бунга маҳаллий бюджетнинг муайян қисмини фуқаролар истагига кўра ишлатиш орқали эришилади.

Утган йили ташвиқотларимиз тўнгилни тўлдирадиган натижа бермаган бўлса-да, лойиҳада фаол қатнашган маҳаллалар аҳли анчадан буён ўзларини қийнаб келаётган бир қатор муаммоларни ҳал қилди. Энг муҳими, одамларнинг бошини қовуштириб, бирликлда ҳаракат қилинса, эзгу мақсадга эришиш мумкинлиги амалда ўз исботини топди.

Бу, ўз навбатида, бошқа маҳаллалар учун ибрат бўлди ва жорий йил баҳорида ўтказилган “Ташаббусли бюджет”нинг биринчи мавсуми жараёнида фаоллик тўбдан ўзгарди. Лойиҳа доирасида туман бюджетте ҳисобидан қарий 7 миллиард сўм маблағ йўналтирилди. Бунинг учун “Очиқ бюджет” ахборот порталида фуқаролар томонидан 196 та, 2021 йилдагига нисбатан икки баробар кўп тақлиф илгари сурилди.

Қайд этиш жоиз, ғолиб деб топилган лойиҳаларда белгиланган ишлар тўлиқ ва сифатли амалга оширилиши ва ўз вақтида молиялаштирилиши устидан қатъий назорат ўрнатилган. Бинобарин, уларнинг ҳаммаси юз фоиз пул маблағлари билан таъминланди.

Ана шундай дастурлар натижасида 840 та маҳаллада ички йўллар, 579 тасида ичимлик ва оқова сув, 589 тасида электр ва газ таъминоти, 396 тасида мактаб, боғча ва поликлиникаларни таъмирлаш бўйича жадал ишлар амалга оширилди. Демак, ҳар бир маҳалла-ни обод этиш, аҳолининг яшашини учун муносиб инфратузилма яратишда юрдошларимизнинг ташаббускорлиги янада ортади.

Ўзбекистон Республикаси
Вазирлар Маҳкамасида

Вазирлар Маҳкамаси Раёсатининг навбатдаги мажлисида “Ноширлик фаолияти тўғрисида”ги қонун ҳамда Ўзбекистон Президентининг 2020 йил 16 мартдаги “Ноширлик ва матбаа соҳасини янада ривожлантиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги қарорининг ноширлик-матбаа соҳасида ваколатли давлат бошқаруви органи — Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги, шунингдек, “Шарқ” наشريёт-матбаа акциядорлик компанияси томонидан ижро этилиши тўғрисидаги масала қўриб чиқилди.

Кун тартибидagi масала юзасидан Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги директори А.Хўжаев, “Шарқ” НМАК бош директори О. Ғуломовнинг ҳисоботлари эшитилди.

Таъкидландики, сўнгги йилларда яратилган қўлай шарт-шaroитлар натижасида соҳада фаолият юритувчи субъектлар сони ортди. 2022 йил 1 июль ҳолатига кўра, республикада 291 та наشريёт фаолият кўрсатмоқда. Шундан 41 таси давлатга қарашли, 250 таси хусусий наشريётдир. 2019 йилда наشريётлар сони 161 та бўлган.

2019 йилдан 2022 йилнинг биринчи ярим йиллигига қадар жами **26 754** номда **132,0 миллион нусха** адабиёт янгиқдан ва қайта нашр этилган.

2022 йил 1 июль ҳолатига кўра, юртимизда жами **1 593** та матбаа корхонаси бўлиб, шундан **88** таси давлатга, **1 505** таси хусусий секторга тегишли.

Наشريётлар ва матбаа корхоналари сони ортиси улар ўртасида соғлом рақобат кучайиши, аҳолининг китоб махсуслотларига эҳтиёжини тўлақонли қондиришга хизмат қилмоқда.

Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги томонидан манфаатдор вазирлик ва идоралар билан биргаликда “**Китобхонлик ҳафталиги**”, “**Ёш китобхон**”, “**Ёш китобхон оила**”, “**Болалар ва ёшлар учун энг яхши китоб**”, “**Tashkent Book Fest**” Тошкент халқаро китоб кўргазма-ярмаркаси каби тадбирлар доимий ўтказиб келинмоқда.

БРИФИНГ

МИЛЛИЙ МОНИТОРИНГ: ИЖТИМОЙ КЎРСАТКИЧЛАРДА
ИНСОН ҚАДРИ ЮКСАЛАЁТГАНИ НАМОЁН БЎЛАДИ

Пойтахтимизда Ўзбекистон касаба уюшмалари федерацияси томонидан жорий йил пахта йиғим-терим мавсумида болалар меҳнати ва мажбурий меҳнатнинг олдини олиш, теримчиларга қўлай шaroит яратиш бўйича миллий мониторинг ташкил этиш борасидаги вазифалар юзасидан брифинг ўтказилди. Унда тегишли вазирликлар, давлат ва нодавлат ташкилотлар вакиллари, журналистлар иштирок этди.

МАЗКУР QR-КОДНИ СКАНЕР ҚИЛИШ ОРҚАЛИ ВИДЕОЛАВҲАГА ЎТИНГ.

Таъкидланганидек, Президентимиз ташаббуси билан фуқароларнинг меҳнат ҳуқуқини ҳар томонлама ҳимоя қилиш, муносиб ва хавфсиз меҳнат шaroитини яратиш, мажбурий меҳнатга қарши курашиш борасида амалга оширилаётган ишлар “Инсон қадри учун” эзгу тамойилини рўёбга чиқаришда муҳим омил бўлмоқда.

Мамлакатимизда болалар меҳнати ва мажбурий меҳнатга барҳам берилди. Бу халқаро миқёсда ҳам эътироф этилиб, Cotton Campaign коалицияси томонидан Ўзбекистон пахтасига қўйилган бойкот бекор қилинди. Натижада иқтисодий-ижтимоий ривожланишнинг муҳим истиқболлари очилди.

Айни пайтда юртимизда бу йўналишдаги ишлар тизимли давом этмоқда. Болалар меҳнати ва мажбурий меҳнатга йўл қўймаслик, пахта терими мавсумида теримчилар учун қўлай шaroит яратиш бўйича жойларда қандай ишлар амалга оширилаётгани мониторинг қилиб боришмоқда. Бундан қўзланган мақсад пахта йиғим-терими мавсумида мажбурий меҳнатга йўл қўйилмаслиги учун жамоатчилик назоратини амалга ошириш, теримчиларга муносиб ва хавфсиз меҳнат шaroити яратилганини ўрганиш, уларнинг иш ҳақи ўз вақтида тўлаб берилишини назорат қилишдир.

Миллий мониторинг давомида камчилик аниқланса жойида бартараф этиш чораси қўрилади. Бу ҳақда Ўзбекистон касаба уюшмалари федерацияси ҳамда Одам савдосига ва мажбурий меҳнатга қарши курашиш миллий комиссиясига мунтазам ахборот бериб борилади.

— Илгарилари миллий мониторинглар жараёнида асосан, мажбурий меҳнатнинг олдини олиш билан курашишга тўғри келарди, — дейди Ўзбекистон касаба уюшмалари федерацияси раиси ўринбосари Бахтиёр Маҳмадалиев. — Президентимиз ташаббуси билан мамлакатимизда сўнгги йилларда амалга оширилаётган муҳим ишловлар самарасида бу муаммолар бутунлай бартараф этилгани қувонарли воқеа бўлди.

“Шарқ” наشريёт-матбаа акциядорлик компаниясида айни кунда 60 номдаги умумий адади 50 миллион нусха газеталар чоп этилади. Компания бир йилда 9-10 миллион нусха китоб чиқариш қувватига эга. Ҳар йили ўртача 5,5 миллион нусха дарслик (7 тилда) нашр этилмоқда.

Бундан ташқари, корхонада 131 номда 1,18 миллион нусха, жумладан, бадиий-адабий, илмий-оммабоп йўналишда 43 номда 410 минг нусха китоб чоп этилади.

Мажлисида ноширлик фаолиятини давлат томонидан қўллаб-қувватлаш, наشريётлар ва матбаа корхоналари томонидан фаолият эркинлиги суиистеъмол қилинишига йўл қўймаслик, муаллифлик ҳуқуқларини ҳимоя қилиш соҳасидаги ишларни янада тақомиллаштириш бўйича “Ноширлик фаолияти тўғрисида”ги қонунда ҳамда Ўзбекистон Президентининг “Ноширлик ва матбаа соҳасини янада ривожлантиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги қарорида белгилаб берилган талабларни самарали бажариш учун маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органлари барча даражадаги раҳбарларининг шахсий масъулиятини ошириш, соҳада амалга оширилаётган ишларни яна тақомиллаштириш бўйича вазифалар белгилаб берилди.

Муҳокама яқунлари бўйича Вазирлар Маҳкамаси Раёсатининг баёни қабул қилинди.

Баҳор ХИДИРОВА,
“Янги Ўзбекистон” мухбири

НУҚТАИ НАЗАР

САМАРҚАНДНИНГ ОЛАМШУМУЛ САДОСИ

Оқил САЛИМОВ, академик

Бошланиши 1-бетда

Қурол-яроқ пойгаси, инсон ҳаёлига сиғмай-диган ва тасаввур қилиш қийин бўлган янги-дан-янги оммавий қирғин қуроллари пайдо бўлаётгани инсониятни ташивишга қўймоқда. Унинг буюк орзуларига, яшаш завқу шавқига, турмуш саодатига жиддий таҳдид солмоқда. Ана шундай мураккаб иқтисодий, маънавий ва руҳий озурдаликлар пайтида инсоният ҳаётига эзгулик олиб қирадиган, дунёвий муаммоларни ҳал қилишда юксак ақл-идрок ва бой маънавий қудрат билан ёндашадиган, бошқача айтганда, шарқона инсонпарварлик ва донишмандлик анъаналарини қалтис шароитда дадиллик билан намоён этадиган нуфузли уюшмага эҳтиёж тобора ошиб бормоқда. Тўла ишонч билан айтиш мумкинки, бу дунёвий эҳтиёжнинг ягона ва бирдан-бир таянчи, инсониятнинг ишончи ва барча давлатлар манфаатларини ўзида ифода этган Шанхай ҳамкорлик ташкилоти бағри-кеңглик тимсоли бўлиб ўз қудратини намоён этапти.

Таъкидлаш кераки, ўтган бир йил мобайнида Ўзбекистоннинг ШХТга раислиги ва Самарқанд саммити Президент Шавкат Мирзиёевнинг давлат арбоби сифатидаги ғоятда кенг имкониятларини кўрсатди. Ўзбекистон раҳбарининг минтақа доирасидаги муаммоларни ҳал қилишда ўта хушёрлиги, уларга донишмандлик билан ёндашиши, минтақа манфаатига ва истиқболлига тегишли ўткир муаммоларни ўз вақтида ҳал қилишга қаратилган интилишлари ва ғоялари кенг жамоатчилик диққатини тортди.

Дунё сиёсатдонлари, таҳлилчилари, экспертлари ва қатор давлат раҳбарлари Президентимизнинг халқаро майдондаги обрў-эътиборини юқори баҳоламоқда. Жумладан, Хитой Халқ Республикаси Раиси Си Цзиньпиннинг Самарқанд саммити ақунлари бўйича Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёевга миннатдорлик мактубида Ўзбекистон раислиги даврида Шанхай ҳамкорлик ташкилоти саммити катта муваффақиятларга эришгани ва тарихий аҳамият касб этгани, бу жаҳондаги ижтимоий-сиёсий жараёнларни барқарорлаштириш ва соғломлаштиришда муҳим омил эканини юқори баҳолади ҳамда: “Президент жаноблари, Сиз билан ўртамазда қарор топган конструктив амалий муносабатлар ва қалин дўстликни қадрлайман. Сиз билан бундан буён ҳам яқиндан мулоқот қилишга, икки томонлама кун тартибидagi асосий масалалар юзасидан ўз вақтида ахборот алмашишга ҳамда халқларимиз фаровонлиги ва дўстлиги йўлида узлуксиз саъй-ҳаракат қилишга тайёрман”, деди. Бу Ўзбекистон Президенти ва халқимизга берилган юксак баҳодир.

Президентимизнинг ШХТ давлат раҳбарлари кенгаши мажлисида раислиги ва саммитдаги

нутқи ғоят долзарблиги, юксак сиёсий жавобгарлик ва аниқ сиёсий позицияга эгаллиги, кўтарилган масалалар жуда муҳим аҳамиятга моликлиги билан алоҳида ажралиб турди.

Мен кўп йиллик тажрибамдан келиб чиқиб, ушбу маърузани катта қизиқиш ва қониқиш билан қабул қилдим. Маърузани эшитар эканман, давлатимиз раҳбарининг фақат ўзигагина хос бўлган феноменал жиҳатларини кўрдим. Улар қуйидагилардан иборат.

Биринчидан, Президент қиёфасида ва саммитни олиб боришда жуда катта сиёсий маданиятни, йирик халқаро анжумани моҳирлик ва ўта нозиклик билан бошқариш салоҳияти намоён бўлди.

Иккинчидан, давлатимиз раҳбари кўтарган ҳар бир масала долзарблиги, ечимини кутаётгани ва бу ечимларни ўз вақтида ҳал қилиш чора-тадбирлари, шакллари ва усулларини тавсия этгани, унинг сиёсий етакчи сифатидаги ноёб қобилиятини кўрсатди.

Учинчидан, юксак муомала маданияти, ҳар бир давлат раҳбари билан мулоқотда етарли тайёргарликка ва кўникмага эгаллиги, мулоқотлар ва мунозаралар жараёнида ўзига хос донишмандлиги, юксак сиёсий ахлоқ, айна пайтда етарли даражада талабчанлик мавжудлиги акс этиб турди.

Тўртинчидан, юқоридаги фазилатлар Ўзбекистон раҳбарининг халқаро майдондаги обрўсини, жаҳон ҳамжамиятидаги мавқеини янада юксалтирди. Президентимиз Шавкат Мирзиёев қиёфасида мамлакат ичидаги каби, унинг ташқарисида ҳам Янги Ўзбекистоннинг янги сиёсий қудратини, мантқий асосланган, сиёсий жиҳатдан долзарб, энг нозик масалаларга ўта хушёрлик билан ёндашиш имконияти Ўзбекистон ва унинг халқи нуфузини оширди.

Ўзбекистон Президенти ўзининг ғоят мазмунли маърузасида минтақа бугуни ва истиқболи билан боғлиқ бўлган қатор долзарб масалаларни кўтарди.

Биринчидан, ҳозирги дунёда давлатлараро ва минтақалараро муносабатларда ишонч ҳисси камайиб бораётгани, бир-бирини тушуниш мураккаблашиб кетаётгани, турли қарама-қаршиликлар ва можаролар айна шу фазилатлар танқислиги туфайли содир бўлаётгани алоҳида таъкидланди. Жумладан, бугунги дунё ўзаро бир-бирини ҳурмат қилишга, бир-бирига ишончи ва, энг муҳими, билдирилган ишончни ҳурмат қилишга муҳтож экани катта дард билан тилга олинди.

Иккинчидан, экологик вазият глобал муаммога айлангани, иқлим ўзгариши, сув ва бошқа табиий ресурслар тақчиллиги, энергетика, озиқ-овқат танқислиги умумпланетар муаммога айланаётгани, бу эса нафақат

ЎТГАН БИР ЙИЛ МОБАЙНИДА ЎЗБЕКИСТОННИНГ ШХТГА РАИСЛИГИ ВА САМАРҚАНД САММИТИ ПРЕЗИДЕНТ ШАВКАТ МИРЗИЁЕВНИНГ ДАВЛАТ АРБОБИ СИФАТИДАГИ ҒОЯТДА КЕНГ ИМКОНИЯТЛАРИНИ КЎРСАТДИ. ЎЗБЕКИСТОН РАҲБАРИНИНГ МИНТАҚА ДОИРАСИДАГИ МУАММОЛАРНИ ҲАЛ ҚИЛИШДА ЎТА ХУШЁРЛИГИ, УЛАРГА ДОНИШМАНДЛИК БИЛАН ЁНДАШИШИ, МИНТАҚА МАНФААТИГА ВА ИСТИҚБОЛИГА ТЕГИШЛИ ЎТКИР МУАММОЛАРНИ ЎЗ ВАҚТИДА ҲАЛ ҚИЛИШГА ҚАРАТИЛГАН ИНТИЛИШЛАРИ ВА ҒОЯЛАРИ КЕНГ ЖАМОАТЧИЛИК ДИҚҚАТИНИ ТОРТДИ.

минтақа халқларига, балки бутун инсоният келажагига таҳдид солаётгани яна бир бор ёдга солинди.

Учинчидан, ўзаро ишонч, бир-бирига ҳурмат, адолатли сиёсий қарашлар ва ҳамжиҳатликка эҳтиёж тобора ошиб бораётгани, бу эҳтиёжни бир стол атрофида юзма-юз ўтириб муозакаралар, мунозаралар, конструктив тақлифлар йўли билан ҳал этишни дунё кутаётгани таъкидланди.

Тўртинчидан, “Шанхай руҳи” тамойиллари асосида бирдамлик, ўзаро бир-бирини қўллаб-қувватлаш ва тенг шериклик зарурлиги қўллаб-қувватлаш ва тенг шериклик зарурлиги уқтирилди.

Фақат шу йўл билангина наинки ШХТ минтақасида, балки бутун Ер шарида тинчлик, барқарорлик ва фаровонликни таъминлаш мумкинлиги қайд этилди.

Бешинчидан, Президентимиз минтақанинг истиқболини назарда тутиб, ШХТни 2040 йилгача ривожлантириш стратегиясини тайёрлаш ғоясини илгари сурди.

Ана шундай муҳим минтақавий дастур ташкилотга аъзо давлатларнинг кейинги фаолиятини белгилаб беради, уни йўналтиради, тартибга солади. Бу эса жуда муҳим аҳамиятга эга.

Олтинчидан, бугунги замонда тараққиётга эришишнинг, фаровон турмушнинг таъминлашнинг энг мақбул ва ишончли йўллари ҳақида ғоят ҳаётий тақлифлар билдирилди.

мослаштириш зарурлигини уқтиргани ҳам шу каби масалаларни бир макон доирасида ҳал қилиш имконини беради.

Юқорида баён этилган ҳаётий эҳтиёжларни, пишиб етилган масалалар ва ечимини кутаётган муаммоларни ҳал этиш учун Шавкат Мирзиёев ШХТнинг ўзаро боғлиқлиқни мустаҳкамлаш ва самарали транспорт йўлакларини яратиш концепциясини қабул қилиш зарурлигини уқтирди. Жумладан, ушбу саммитнинг самарадорлигини таъминлайдиган “Хитой — Қирғизистон — Ўзбекистон” темир йўли қурилишига доир уч томонлама битим имзоланди. “Термиз — Мозори-Шариф — Кобул — Пешовар” темир йўлини барпо этиш минтақа учун катта иқтисодий, ижтимоий аҳамиятга эгаллиги таъкидланди. Дарҳақиқат, бу икки лойиҳа амалга оширилиши минтақа давлатларининг ўзаро боғлиқлиги, савдо ва инвестиция соҳасида катта натижаларга эришиш мумкинлиги, Ер шарининг катта ҳудудида барқарор иқтисодий ўсиш таъминланишига кенг имконият яратади.

Халқаро терроризм, радикализм инсоният ҳаётига таҳдид солмоқда. Бу умумпланетар хавфнинг олдини олиш, минтақада тинчлик ва барқарорликни таъминлаш ШХТ олдида турган энг муҳим масалалардан биридир. Бунинг учун аъзо давлатлар ўртасида ҳуқуқ-тартибот идоралари ва махсус хизматлар фаолиятини мувофиқлаштириш, ҳамкорликда ишлашни таъминлаш заруратга айланди. Бунинг Президентимиз алоҳида таъкидлар экан: “**ШХТ минтақавий аксилтеррор тузилмаси самарадорлигини ошириш, жумладан, хавфсизликка таҳдид ва хавф-хатарлардан огоҳлантириш ва уларга тезкорликда муносабат билдиришга оид шартномаларимиз асосида ушбу тузилманинг фаолиятини тақомиллаштиришнинг аллақачон мавриди келган.**

Мамлакатларимиздаги вазиятни баҳолаш ва бугунги воқеликни ҳисобга олган ҳолда мажмуавий қарорлар қабул қилиш учун Минтақавий аксилтеррор тузилмаси кенгазининг йиллик сайёр йиғилишлари амалиётини йўлга қўйиш мумкидир”, деди.

Сўзини давом эттирар экан, Шавкат Мирзиёев диний радикализм ва ақидапарастлик таҳдидига алоҳида тўхталди. Жумладан, “**Радикализмнинг ўсиб бориши хавфли тенденцияга айланмоқда. Ёшларнинг экстремистик ташкилотларга жалб этилишига йўл қўймаслик, турли носоғлом мафқураларга қарши барқарор иммунитетни шакллантириш бўйича комплекс амалий чора-тадбирлар қабул қилиниши мақсадга мувофиқ, деб уйлаймиз**”, деди.

Ўзбекистон Президенти Самарқанд саммитида Афғонистон масаласига яна бир бор алоҳида эътибор қаратди. Афғонистонда тинчлик ва барқарорлик ўрнатилиши минтақа тараққиётининг муҳим омилдир. Дарҳақиқат, у географик нуқтаи назардан минтақанинг энг муҳим таянч нуқтасида жойлашган. Афғонистонда тинчлик ўрнатилиши барча аъзо давлатлар иқтисодий ва ижтимоий ривожига катта ёрдам беради. Бунинг назарда тутиб, Ўзбекистон раҳбари: “**Афғон халқи яхши қўшничилик ёрдамимизга ҳар қачонгидан ҳам кўпроқ муҳтождир. Биз ўтмишдаги хатоларни такрорламаслигимиз ва Афғонистонни унинг муаммолари билан ёлғиз қолдирмаслигимиз лозим**”, дея таъкидлади.

У ердаги низоҳатда оғир иқтисодий-ижтимоий вазиятдан келиб чиқиб, аёллар ва болалар

ҳуқуқлари соҳасидаги муаммоларни ҳал қилиш зарур бўлиб қолди. Ушбу эҳтиёждан келиб чиқиб, Президент Шавкат Мирзиёев: “**Афғонистонни гуманитар қўллаб-қувватлаш бўйича махсус фондни бизнинг мазкур мамлакатга чегарадош бўлган Термиз шаҳрида — у ердаги мавжуд транспорт-логистика хабининг замонавий инфратузилмасидан фойдаланган ҳолда, биралиқда таъсис этишни тақлиф қиламиз.**

Фонд маблағлари ушбу мамлакатдаги ижтимоий инқирозни бартараф этиш, ёшлар учун таълим дастурлари ва соғлиқни сақлаш соҳасидаги лойиҳаларни амалга оширишга йўналтирилади”, деди.

Давлатимиз раҳбарининг ўзига хос иш услуби, бошқарувчилик салоҳияти, халқаро ва минтақавий масалаларни ҳал қилишда топқирлигини ШХТнинг навбатдаги саммитини айнан Самарқандда ўтказишга қарор қилганида ҳам кўриш мумкин. Зотан, қадимий Самарқанд ўзининг уч минг йиллик тараққиёт даврида инсоният ҳаётига нур таратган, унинг қалбига зиё бахш этган мўъжизавий макондир. Самарқанд — қудратли ва баркамол давлатчилик пойтахти сифатида минтақада ижтимоий ҳаёт даражасини мислсиз кўтарган, фан, маданият, санъат ва адабиёт ривожланишига замин яратган, қатор цивилизацияларга макон бўлган, магрибу машриқни, шимолу жанубни боғлаб турган муқаддас гўша. Самарқанддан етишиб чиққан ёки Самарқанд илмий мактаби сабогини олган, ўзининг оламшумул кашфиётлари билан инсоният тараққиётига ҳисса қўшган олимлар уламолар қарашларида тор миллий манфаат бўлмаган. Аксинча, улар учун бутун инсоният битта одам эди. Бу заминда одам авлодлари Ер шарининг қайси нуқтасида яшамасин, аввало, у инсон экани, шунинг учун бахтли, саодатли, фаровон яшаш ҳуқуқига эгаллиги, миллати, элати, irqи, ижтимоий келиб чиқиши ва диний эътиқодидан қатъи назар, ҳар қандай ҳурмат ва эҳтиромга лойиқлик гоёси илгари сурилган. Самарқанд ўзининг тарихий ва маданий аҳамияти билан дунё минбари. У кишилик тараққиётига, инсоният ҳаётига кучли таъсир ўтказгани билан дунёвий нуфузга эга. Бу нисбатлар саммит орқали яна бир бор дунёга намоён бўлди.

Давлатлараро ва минтақалараро манфаатлар тўқнашуви авж олаётган, ўзаро ишонч, бир-бирини тушуниш ҳисси камайиб бораётган бир шароитда ШХТнинг навбатдаги саммитига Ўзбекистоннинг раислик қилиши ва мезбон бўлиши ҳозирги тобора мураккаблашиб бораётган жаҳон сиёсатида Янги Ўзбекистоннинг бутунлай янги, дунёвий қудратини яна бир бор кўрсатди. Ўзгариб бораётган умумпланетар дунёқарашнинг инсонийлашуви, қадриятлар устуворлигига, давлатлар ва халқларнинг буюк маданиятини, маҳобатли ўтмишини ва бугунги ғоятда ўқтам ва дадил тараққиётини ҳурмат қилишга чақирди.

ШХТнинг Самарқанд саммити бутун моҳияти билан алоҳида аҳамиятга эга бўлди. Бутун дунё унинг боришини кузатди. Саммит натижаларига кўра, қирқдан ортқ ҳужжат қабул қилинди. Жаҳон экспертлари бу ҳужжатлар қанчалик минтақавий аҳамиятга эга бўлса, ўзининг кенг кўлами билан умумпланетар аҳамият касб этишини алоҳида таъкидламоқда. Ўзбекистон эса ана шу саммит орқали инсоният тақдири ва дунё келажаги билан боғлиқ муаммолар ечимига тайёрглигини кўрсатди.

ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИ

ЯНГИЛАНАЁТГАН КОНСТИТУЦИЯМИЗГА ҚАНДАЙ ЯНГИ ЎЗГАРТИШЛАР КИРИТИЛМОҚДА?

ИСБОТЛАНМАГАН АЙБ — ИСБОТЛАНГАН АЙБСИЗЛИККА ТЕНГ

Бошланиши 1-бетда

Сурайё РАҲМОНОВА,
Конституциявий комиссия
эксперти, юридик фанлар
доктори, профессор

Мамлакатимиз суд-хукук тизимидаги ўзгаришларда инсон қадрини улуглаш, шаъни ва ғурурини ҳимоя қилиш устувор аҳамият касб этган. 2017–2021 йилларда ноҳақ айбланган 2,3 мингга яқин киши оқлангани, адашиб жиноят йўлига кириб қолгани сабабли овоздандан маҳрум қилиш жазосига ҳукм қилиниши мумкин бўлган 3,5 мингдан ортиқ ёш ва хотин-қизга маҳалла ва жамоатчилик кафиллиги асосида енгилроқ жазо тайинланиб, ўз оиласи бағрида қолдирилгани фикримиз исботидир.

Ўтказиш хавфи катта. Шу сабабдан ҳам қонун кимгадир эмас, айнан мансабдор шахсларга жиноят процесси иштирокчилари билан ҳар қандай нопроцессуал усулда мулоқот қилишни, яъни ўз ҳокимият ваколатини суиистеъмол қилишни қатъиян тақиқлайди.

Айтиш кераки, тергов вақтида қўлланиладиган ғайриқонуний ҳаракатлар фақат қийноқ ва бошқа зўрлик усуллари билан иборат эмас. Бундан ташқари, жиноий таъқиб остидаги шахсга нисбатан ундан иқдорлик кўрсатмаларини олиш мақсадида ўтказиладиган босим нафақат жисмоний, шунингдек, руҳий таъқиб қўринишида ҳам кузатилиши мумкин. Айнан шундай ноқонуний усуллар қўллаб олинган ҳар қандай далиллардан фойдаланиш қонунан тақиқланади. Яъни тергов вақтида иқдорлик кўрсатмалари босим остида олинган бўлса, бу сўзсиз номақбул далил ҳисобланади ва улардан судда фойдаланиш мумкин эмас.

Бундан ташқари, қонунда шундай процессуал талаб амал қиладики, унга биноан агар суд мажлисида, масалан,

судланувчи терговда унга нисбатан руҳсат берилмаган усуллар қўлланилгани тўғрисида муҳокама қилса, судья бу муҳокамага суд-тиббий ёки бошқа турдаги экспертиза ўтказган ҳолда мажбурий текширишни зарур. Мазкур кафолатнинг Конституцияда мустаҳкамланиши бу каби ҳар қандай номақбул далиллардан фойдаланишга чек қўяди. Муҳим жиҳати, бунда нафақат ноқонуний усулда олинган иқдорлик кўрсатмалари, балки улар асосида айбланувчи иштирокида ўтказилган бошқа тергов ҳаракатлари ва олинган далиллар ҳам ўз юридик кучини йўқотади.

Шу жиҳатдан қараганда, таклиф этилаётган конституциявий норманинг энг муҳим кафолати шундан иборатки, иқдорлик кўрсатмалари ихтиёрий равишда ёки босим остида олинганидан қатъи назар, улар иш юзасидан ягона далил бўлса, шахс айбдор деб топилган ёки жазога тортилиши мумкин эмас. Яъни бундай шахс ҳуқуқлари кафолати, тергов органлари зиммасига конституциявий даражада алоҳида масъулият юклайдики, эндиликда улар шахснинг айбини исботлаш жараёнида иқдорлик кўрсатмаларига асосий урғу бермаслиги ва айбловни тергов йўли билан текширилган бошқа далиллар мажмуи билан исботлаши шарт. Агар мазкур кафолат талаблари бажарилмаса, бундай ҳолатларда суд шахснинг айбини тасдиқловчи далилларнинг етарли эмаслиги туфайли оқлов ҳукми чиқаради. Яъни бунда **исботланмаган айб — исботланган айбсизликка тенг**, деган халқаро стандарт амал қилади.

Конституцияга киритилаётган ушбу кафолатлар бутун дунё эътироф этган айбсизлик презумпциясининг "олтин қоида"лари бўлиб, уларнинг конституциявий даражада мустаҳкамланиши фуқароларимизнинг ҳуқуқ ва эркинликлари ҳимоя қилинишининг янги ва ишончли механизмини ишга солади.

ФУҚАРОЛАРНИ ИШСИЗЛИКДАН ҲИМОЯ ҚИЛИШ ВА КАМБАҒАЛЛИКНИ КАМАЙТИРИШГА ЭЪТИБОР КУЧАЯДИ

Мавлуда ХЎЖАЕВА,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси Меҳнат
ва ижтимоий масалалар қўмитаси раиси

Меҳнат қилиш ҳуқуқи ва бу ҳуқуқнинг амалга оширилиш масаласи давлатимизнинг бугунги ва келажакдаги қиёфасини белгилловчи, мамлакатимизнинг халқаро обрў-эътиборини таъминлайдиган, инсоннинг бевосита манфаатларига дахлдор муҳим масала. Шу боис, Бош қонунимизга киритилиши таклиф этилаётган янги нормалардан бири айнан давлатнинг фуқароларни ишсизликдан ҳимоя қилиш борасидаги вазифасини Конституция даражасида мустаҳкамлашни назарда тутаетгани муҳим аҳамиятга эга.

янги босқичда ана шу жиҳатлар чуқур идрок этилиб, бу борадаги ёндашув ва ҳуқуқий асосларни тубдан ўзгартиришни тақозо қилолмоқда.

Ўзбекистон Халқаро меҳнат ташкилотига (ХМТ) аъзо бўлди ва ушбу ташкилотнинг 18 та, жумладан, 8 та асосий конвенцияси, шунингдек, болалар меҳнати ва мажбурий меҳнатга қарши курашишга доир конвенциялари ратификация қилинди.

Мамлакатимизда Халқаро меҳнат ташкилоти конвенцияларини ҳаётга татбиқ этишга доир миллий ҳаракатлар режаси қабул қилинди. Мазмун ва моҳияти ХМТ методологияси бўйича миллий меҳнат қонунчилигини ва меҳнат бозорини ривожлантиришга, бандлиқни,

ижтимоий муҳофаза қилиш ва аҳоли билан мулоқотни таъминлашга йўналтирилган муносиб меҳнат бўйича мамлакат дастури бажарилмоқда. Ушбу Ташкилот экспертларининг бевосита иштирокида қишлоқ ҳўжалигида болалар меҳнати ва мажбурий меҳнатдан фойдаланиш мониторингини олиб борилди.

Амалдаги Конституциямизнинг 37-моддасида ҳар бир шахс меҳнат қилиш, эркин касб танлаш, адолатли меҳнат шaroитларида ишлаш ва қонунда кўрсатилган тартибда ишсизликдан ҳимояланиш ҳуқуқига эга эканлиги мустаҳкамланган. Жамият ривожланишининг замонавий тенденциялари меҳнат соҳасида вужудга келаётган муносабатларга янги талабларни қўймоқда.

Қўпчилигимиз яхши эслаймиз, яқин йилларга қуш фасли келиши билан ўқитувчилар, шўфкорлар, ҳатто болаларимиз пахта даласида "ихтиёрий-мажбурий" меҳнатга жалб этиларди. Оқибатда инсон капиталини ривожлантиришга хизмат қиладиган тизимлар бўлиши таъмин ва тиббиёт сифати тушиб кетди, халқаро ҳамжамиятнинг ҳақли таъналарини остида қолиб келди. Шундай бир мураккаб паллада Президентимизнинг қишлоқ ҳўжалигини модернизация ва диверсификация қилиш, соҳага бозор иқтисодиёти таъминини амалда жорий этиш, пахтачиликда тўлиқ кластер тизими қуришга қаратилган тарихий қарорлари қабул қилинди. Бу эса нафақат мамлакат қишлоқ ҳўжалигида, балки соғлиқни сақлаш, таълим тизимидаги

мутахассислар ҳаётида чинакам янги ланишларга сабаб бўлди.

Ёдимиздан чиқмайдиган яна бир ҳолат — аҳоли, айниқса, ёшларнинг иш билан таъминланиш даражаси ҳақидаги бандлиқлар статистик рақамлардан халқимиз беэи қолгани. Ҳудудларда "касб-хўнар коллежлари, олий таълим муассасалари битирувчилари иш билан таъминланиш" деб рақамлар қўшиб айтиларди. Аслида эса таълим муассасалари маъмурияти битирувчиларга қорхона ва ташкилотлардан "уч томонлама" шартнома тузиб олиб келишни буюрарди. Шу билан ёшлар бандлиги масаласидаги сохта ҳисоботлар, рақамлар билан қилиниб юрарди.

Бундан ташқари, фуқароларни меҳнат фаолиятига жалб қилишининг янги турли хил шакллари ҳисобга олинмас, иш берувчиларни, хусусан, қўшимча одамларни меҳнатга жалб қилишнинг содда шакллари танлашга имкон берадиган мослашувчан иш режимларидан кенг фойдаланиш учун етарли шарт-шaroит яратилмаган эди. Бу каби ноўрин механизмлар ўзимизни ўзимиз алдашга, қўзғўямачилик қилишга сабаб буларди.

Бугун замон буткул ўзгарди ва ўз-ўзидан аҳоли бандлиги, меҳнат муҳофазаси, ҳодимларнинг ҳуқуқ ва манфаатларининг ҳимоя қилиниши, уларга муносиб меҳнат шaroитини яратиш борасидаги ташкилий-ҳуқуқий механизмлар ҳам ўзгарди.

Замон талаблари асосида тақомиллаштириб борилаётган меҳнат қонун-

чилигида мамлакатимизда давлат ва жамият ҳаётида амалга оширилаётган ишловлар, ижтимоий соҳа ва иқтисодиётни ривожлантириш, жумладан, инвестиция муҳитини яхшилаш бора-

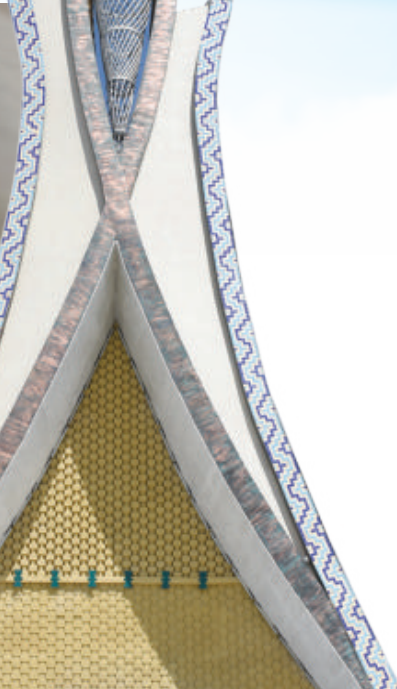
сида мамлакатимизда меҳнат қонунчилигини тақомиллаштиришнинг асосий йўналишлари белгиланди.

Бинобарин, бандлик, индивидуал меҳнат муносабатлари, ҳодимларни касбга тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш, айрим тоифадаги ҳодимлар меҳнатини тартибга солиш ҳуқуқлари, ҳодимларнинг меҳнат ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, меҳнат низо-ларини қўриб чиқиш каби нормаларни ўз ичига олган ҳуқуқий ҳужжатлар муо-малага киритилди.

Кези келганда таъкидлаш лозим, Ўзбекистонда аҳолининг даромадли меҳнат билан бандлигини таъминлаш, уларни тадбиркорликка жалб қилиш ва ўқитиш ҳамда ўзини ўзи банд қилиш фаолияти "маҳаллабай" ишлашга қаратилган вертикал тизим асосида қирилган туфайли эришилаётган натижалар бугунги кунга келиб, ўз самарасини намойён этмоқда.

Давлатнинг фуқароларни ишсизликдан ҳимоя қилиш ва камбағалликни қисқартириш чораларини қўриши, аҳоли бандлигини таъминлаш учун уларнинг касбий тайёргарлиги ҳамда қайта тайёрланишини ташкил этиши ва рағбатлантиришига оид янги норманинг Конституцияда акс эттирилиши ушбу хайрли ишларни янги босқичда давом эттиришга ҳуқуқий асос бўлади.

Бу эса олдимизга қўйилган эзгу мақсад — халқимиз муносиб ҳаёт кечириши учун қулай шaroит яратиш, мамлакатимизнинг иқтисодий-ижтимоий салоҳиятини юксалтириш, фаровон жамият барпо этишда муҳим қадам бўлади.

УЗЛУКСИЗ ТАЪЛИМНИНГ КОНСТИТУЦИЯВИЙ АСОСЛАРИ МУСТАҲКАМЛАНАДИ

Шоҳжаҳон ХЎЖАЕВ,
Тошкент давлат юридик
университети кафедра
мудир,
юридик фанлар бўйича
фалсафа доктори

“Ўзбекистон Республикасининг Конституциясига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида”ги Конституциявий қонун лойиҳасида таълимнинг ҳуқуқий асосларини мустаҳкамлаш ҳам ўз ифодасини топмоқда. Яъни лойиҳадан таълим тизими оид қўшимчалар ҳам ўрин олган.

Жумладан, Конституциянинг 41-моддасига давлат узлуқсиз таълим тизими, унинг ҳар хил турлари ва шакллари, давлат ва нодавлат таълим ташкилотлари ривожлантирилишини таъминлашга оид қоида киритилиши таклиф қилинмоқда. Бу қоида иккита муҳим жиҳатни ўз ичига олади.

Биринчидан, узлуқсиз таълим тизимини таъминлаш муҳимлиги белгиланмоқда. Ўзбекистонда таълим тизимининг узлуқсизлиги муҳим таъминоти билан бири саналади. Мазкур таълимнинг конституциявий қоида сифатида акс эттирилиши давлат томонидан аниқ ишлар амалга оширилишини талаб этади. Бу таълимнинг ҳар бир босқичида етарли қамров даражасини таъминлаш, соҳа ташкилотларининг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш каби муҳим вазифаларни ўзида акс эттиради.

Айниқса, таълим узлуқсизлигини таъминлаш ёшларни бозор иқтисодиёти шaroитида талаб юқори касб ва мутахассисликларга ўқитиш имконини беради. Мамлакатимиз аҳолисининг 60 фоизи ёшлар эканлини инобатга олсак, мазкур масаланинг жамият ривожидagi аҳамияти янада

ойдинлашади. Шу жиҳатлар эътиборга олиниб, сўнгги йилларда таълим тизимидаги ишловлар тақомиллашмоқда. Мактабга таълим қамрови 62 фоиз, олий таълимга қамраб олиш эса қарийб 30 фоизга етказилди.

Профессионал таълим тизими слоҳ этилди, уларда замонавий касбларни эгаллашга қаратилган таълим дастурлари жорий этилмоқда. Албатта, бундай ютуқлар билан бирга соҳада ечилиши зарур бўлган муаммолар ҳам бор. Шу сабабли таклиф этилаётган қоида давлатнинг таълим соҳасидаги мажбуриятини белгиланмоқда. Хорижий мамлакатлар таълим соҳасида эътибор қаратадиган бўлсак, Германия, Италия, Франция, Сингапур, Жанубий Корея, БАА, Қатар каби мамлакатларда таълим масаласи давлатнинг муҳим вазифаси сифатида белгиланган. Яъни бу борада давлат мажбуриятини белгилаш соҳадаги муаммоларни тизимли ва манзилли ҳал этиш демакдир.

Иккинчидан, таълим соҳасида давлат-хусусий шериклик таъминоти асосида таълим тизимини ривожлантириш назарда тутилмоқда.

Аввал нодавлат таълим ташкилотлари жуда кам ва аҳоли орасида уларга бўлган ишонч унчалик юқори бўлмаган. Жаҳон таърибаси шуни кўрсатмоқдаки, нодавлат таълим сектори соғлом рақобат ва сифатни таъминлашга имкон беради.

ЮНИСЕФнинг тегишли тавсиясига кўра, нодавлат мактабга таълим ташкилотлари мослашувчанликни, рақобатни таъминлайди ва таълим сифатини оширишга хизмат қилади. Буни АҚШ, Буюк Британия, Канада каби мамлакатлар таърибаси тасдиқлайди. Ўзбекистонда ҳам хусусий мактабга таълим ташкилотларига нисбатан ота-оналар ишончи ортиб бормоқда.

Олий таълим тизимини оладиган бўлсак, бугунги кунда 33 та нодавлат олий таълим даргоҳи фаолият олиб борапти. Бу жами ОТМларнинг қарийб 19 фоизини ташкил этади. Жаҳон таърибасига назар соладиган бўлсак, Гарвард, Стенфорд, Принстон университетлари каби нуфузли ОТМлар хусусий университетлар ҳисобланади. Статистик маълумотларга кўра, Буюк Британияда таниқли судьяларнинг 74 фоизи, муваффақиятли фаолият олиб бораётган журналистларнинг 51 фоизи, малакали шифокорларнинг 61 фоизи хусусий университетларда таълим олган.

Хулоса ўрнида айтиш мумкинки, Конституциямизда ўз аксини топаётган бундай янгилик таълим сифатини янада оширишга замин яратди. Ўзбекистон Республикасида мактабга, халқ ва олий таълим тизимларини 2030 йилгача ривожлантириш концепцияларини самарали амалга оширишга асос бўлади. Узлуқсиз таълимнинг конституциявий кафолатлари мустаҳкамланади. Бу эса навқирон авлоднинг интеллектуал салоҳиятини юксалтириш ва жамият ривожини янги босқичга кўтаришда муҳим дастуруламал бўлади.

ИЛМ-ФАН ВА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ТАРМОҚЛАРИ УЙЎНЛАШУВИ

академия олимлари тадқиқотларида акс этмоқда

Гайрат БАҲОДИРОВ,
Фанлар академиясининг
бош илмий котиби

Бошланиши 1-бетда

Ядро физикаси институти олимларининг навбатдаги ишланмаси — лютеций-177 препарати клиник синовлардан ўтказилди. Шу йилнинг 29 июнида рўйхатга олиниб, қўллашга тавсия этилган. Ҳозирги кунда республикамиз клиникаларига етказиб бериш мақсадида шартномалар тузилмоқда. Шу билан бирга, Япония, Хитой, Хиндистон ва бошқа мамлакатларга экспорт қилинади. Ушбу препаратни шу кунгача экспорт қилинаётган хомашё кўринишидаги лютеций-177 хлоридга нисбатан 5-6 баробар юқори қўшимча қийматга эга тайёр маҳсулот сифатида сотиш имкони бор. Мазкур радиофармпрепаратларга қизиқиш Соғлиқни сақлаш вазирлиги вакиллари томонидан билдирилди. Бундан ташқари, институтнинг сувни тозалаш қурилмасига Мудофаа вазирлиги, радиация ёрдамида бургилаш ускуналари мустаҳкамлигини ошириш ишланмасига Геология қўмитаси вакиллари томонидан катта қизиқиш билдирилди. Ҳозир ўзаро ҳамкорликда ишлаш шартлари муҳокама қилинмоқда. Лютеций-177 препарати простата бези саратони ва унинг метастазларини даволашда қўлланилиб, ҳозирги кунда шу соҳада фойдаланилаётган препаратлар ичида энг самаралиси ҳисобланади ва оператив муолажаларсиз 97-98 фоизгача даволашни имконини бермоқда. Ушбу препарат республикамиз клиникаларига жаҳон бозоридagi нархларга нисбатан 8–10 баробар арзон етказиб берилади.

Бундан ташқари, институтнинг сув тозалаш ускуналари узоқ чўл-дашт зоналари, ичимлик сув билан таъминланмаган ҳудудларда жойлашган ҳарбий қисмлар учун очик сув хавзаларидан олинган ёки ташиб келинган сувни тозалаб, зарарсизлантириб тоза ичимлик сув даражасига етказиш имконини беради.

Институтда яратилган бургилаш ускуналарига радиациявий ишлов бериш технологияси уларнинг ишлаш ресурсини 50 фоиздан 3 баробаргача оширади. Бу эса бургилаш ишлари таннарини ва бургилаш вақтини анчагина камайтиришга хизмат қилади.

Материалшунослик институти олимлари ишлаб чиққан сифатли пайвандлаш чокини ҳосил қиладиган 12 турдаги фаоллаштирувчи флюслар ишлаб чиқарувчилар диққат марказида бўлмоқда. У санот ва ҳўжалик иншоотларини (юқори босимли кувурлар, кўприклар, технологик миноралар) қуришда ишлатиладиган 4 мм. ва ундан ортиқ қалинликдаги конструкция пўлат металллар ва аралашмаларни ортиқча харажасиз пайвандлашда асқатади. Пайвандланаётган металлга қараб махсус флюслардан фойдаланиш пайванд чокининг бир метр харажатини 14 доллардан 20 долларгача, ишлаб чиқариш вақтини 70 фоизгача камайтириш имконини беради. Мазкур технология Европа Иттифоқида патентланган. Натижада

ИНСТИТУТ ОЛИМЛАРИ ТОМОНИДАН ЯРАТИЛГАН ҒЎЗА, БУҒДОЙ ВА СОЯНИНГ МАҲАЛЛИЙ НАВЛАРИ БИОТИК ВА АБИОТИК СТРЕССЛАРГА ЧИДАМЛИЛИГИ, ҲОСИЛДОРЛИГИ ВА ҲОСИЛ СИФАТИНИНГ ЮҚОРИЛИГИ БИЛАН БОШҚА НАВЛАРДАН АЖРАЛИБ ТУРАДИ. НАВЛАРНИ ЖОРИЙ ҚИЛИШ НАТИЖАСИДА ЭСА ҒЎЗА, БУҒДОЙ ВА СОЯ ЭКИНЛАРИНИНГ ҲОСИЛДОРЛИГИ ОШИШИГА, БУ ЭСА, ҲЎЗ НАВБАТИДА, ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИДА ЮҚОРИ ИҚТИСОДИЙ САМАРАДОРЛИККА ЭРИШИШГА ОЛИБ КЕЛАДИ.

юқори босимли кувурлар (нефть ёки газ узатишда), конструкция иншоотлар (магистрал кўприклар, кўп қаватли бинолар) барпо этишда ишлатиладиган металлнинг пайвандланган чокининг мустаҳкамлиги 2 баробар ортади. Институт ишланмаларидан яна бири ҳароратни фасл мавсумидан қатъи назар, 24–27 даража мўътадиллаштиришга мўлжалланган нано-композицион плёнкадир. У иссиқхона учун энергия сарфини 60–100 фоизгача қисқартиради. Ҳосилдорлик 30–45 фоиз ортади. Сўғориш учун сув сарфи 30 фоиз камайд. Гидрогель қўлланда 70 фоизгача сув тежаллади. Бу технология ҳам Евроосиё патентига эга. Яқинда мамлакатимиз мустақиллигининг 31 йиллиги муносабати билан Фанлар академиясида ташкил этилган ишланмалар кўргазмасида Материалшунослик институтининг ишланмалари асосида Тошкент вилояти ҳокимлиги билан 1 миллиард 870 миллион сўмлик шартнома тузилди.

МИКРОБИОЛОГИЯ ИНСТИТУТИДА ДУНЁДА ҲОЗИРГИ КУНДА МУҚОБИЛИ ЙЎҚ ОРИГИНАЛ ПРЕПАРАТ — СТОПАНИНГ ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН ЭЪТИБОРГА МОЛИК ЯНГИЛИК БЎЛДИ. БУ ДОРИ ЮҚОРИ НАФАС ЙЎЛЛАРИ ИНФЕКЦИЯЛАРИНИ ҚЎЗГАТУВЧИЛАРИГА ҚАРШИ КУЧЛИ АНТАГОНИСТИК ХУСУСИЯТГА, ЮҚОРИ САМАРАДОРЛИККА ЭГА.

Ишланмадан фойдаланиш ҳисобига қишлоқ хўжалиги учун ноқулай (тоғолди, дашт, чўл) ва сув тақчил майдонларда энергия (газ, кўмир, электр) сарфисиз иссиқхоналар яратиби, қишлоқ

хўжалиги маҳсулотларини етиштириш ва янги иш жойларини ташкил этиш имкони пайдо бўлади.

Механика ва иншоотлар сейсмик мустаҳкамлиги институтининг шамолининг паст тезлиги учун мўлжалланган вертикал ўқли шамоп турбинаси тадбиркорлар ва жисмоний шахсларнинг буюртмалари асосида тайёрлаб бериладиган бўлди. Унинг асосий мақсади муқобил энергия ишлаб чиқарувчи манбалардан энг арзон ва экологик хавфсизлик даражаси юқори бўлгани шамолининг механик энергиясини электр энергиясига айлантириш усулидан фойдаланишдир. Қурилма 10–15 метр баландликка ўрнатилади ва секундига 3–4 метр шамоп тезлигида ишлайди. Шамоп тезлиги юқори бўлган вақтда эса ўзининг химоя тизимига ўтади. Шу сабабли уни юртимизнинг барча ҳудудидида ўрнатиб, ишлаш мумкин.

Институтнинг терига ишлов берувчи транспортёр қурилмасининг санот намунасини тайёрлаш ва тижорийлаштириш учун “Ўзармасаноат” уюшмаси тасарруфидаги чарм ишлаб чиқарувчи корхоналар билан ҳамкорликда ишлашга келишиб олинди. Тери маҳсулотининг сифатини ошириш ва технологияларни қўллашни тўғри ташкил этиш, технологик машиналар кетма-кетлиги ва уларни бирлаштирувчи датчиклар ёрдамида бошқарилувчи параметрларга эга автоматик тизимни ташкил этиш, терига механик ишлов бериш учун жараёнлараро транспортёр қурилмасини қўллаш муҳим аҳамиятга эга.

Қўсақ қурти сонини иқтисодий зарар келтириш мезонидан ошмайди-ган даражада назорат қилиш учун

Ўзбекистон ҳудудидида тарқалган ўсимлик турлари ҳақидаги билимини мустаҳкамлашга хизмат қилади. Шу билан бирга, фундаментал ва амалий тадқиқотларни олиб боришда аҳамияти катта.

Тиббиёт ва фармацевтика соҳаси бўйича тақдим қилинган препаратлар: грипп ва ўткир респиратор вирусли инфекцияларни даволашга йўналтирилган “ЦетАгрип”, кўздаги вирусли касалликларни даволовчи “ГлазАвир”, куйган ва гинекологик яраларни даволовчи “Баксерген”, жароҳлик амалиётидан сўнг ички аъзолар ёпишиб қолишининг олдини олувчи “Аспайк”, куйган яраларни даволовчи “Нанодерм”, замбуруг касалликларини даволовчи “Аргодерил” каби бир неча дори воситалари эътиборга молик изланишлар маҳсулидир. Бу дори воситаларининг клиник синови яқунланган, мамлакатимиз миқёсида ишлаб чиқарилади.

Генетика ва ўсимликлар экспериментал биологияси институти ғўзанинг янги истиқболли “Афсона”, “Самара”, “Марварид”, “ЎзФА-710”, “Бугдойнинг “Пахлавон”, “Оқмарварид”, “Эъзоз”, соянинг “Сочилмас”, “Генетик-1”, механизацияда ўришга мослашган мошининг “Ишон” навлари ва азот ўзлаштирувчи бактериялар асосида олинган биоазот биопрепарат диққатга сазавордир. Инновацион ривожланиш вазирлиги Тошкент вилояти ҳудудий бошқармаси билан ушбу навларни Тошкент вилояти ҳудудида кенг жорий қилиш мақсадида кўргазмаларни майдонларини ташкил қилиш юзасидан келишилди. Институт олимлари томонидан яратилган ғўза, бугдой ва соянинг маҳаллий навлари биотик ва абиотик стрессларга чидамлилиги, ҳосилдорлиги ва ҳосил сифатининг юқорилиги билан бошқа навлардан ажралиб туради. Навларни жорий қилиш натижасида эса ғўза, бугдой ва соя экинларининг ҳосилдорлиги ошишига, бу эса, ўз навбатида, қишлоқ хўжалигида юқори иқтисодий самарадорликка эришишга олиб келади.

Иммунология ва инсон геномикаси институти томонидан тери аллергодерматозларини даволашда ишлатиладиган янги 4 фоизли суртма (мазь) дори воситаси ҳамда касалликларни аниқлайдиган янги ПЗР тести ҳам ишлаб чиқарувчиларда катта қизиқиш уйғотди. Суртма дори воситаси табиий бўлгани учун салбий таъсири кам, бошқа муқобилларига қараганда аллергодерматозларни даволашда самарали таъсир кўрсатади. С. В гепатити, цетамегаловирус, инсон папиллома вируси, брусцеллез, COVID-19 вируслари ва шунга ўхшаш 9 номдаги ГМО (генетик ўзгартирилган организм)ларни аниқлаш бўйича янги ПЗР тестини ҳамкорликда кенг миқёсда ишлаб чиқариш йўлга қўйилган. Ушбу ПЗР тизимининг афзалликлари шундаки, у маҳаллий маҳсулот, сезгирлиги бошқа шунга ўхшаш тизимларга қараганда бирмунча юқори ҳамда иқтисодий томондан кам арзон. Яратилган тест тизимлари турли юқумли касалликларни аниқлаш, айниқса, оғир асоратлар билан кечадиган сурункали юқумли касалликларни эрта ташxisлашда қўл келади.

Микробиология институтиди дунёда ҳозирги кунда муқобили йўқ оригинал препарат — “Стопанинг” ишлаб чиқилгани эътиборга молик янгилик бўлди. Бу дори юқори нафас йўллари инфекцияларини қўзғатувчиларига қарши кучли антагонистик хусусиятга, юқори самарадорликка эга. Мазкур препарат юқори нафас йўллари микрофлорасини тиклайди, антибиотиклар қабул қилишни камайтиради, антибиотикка чидамли бактерияларга қарши самарали таъсир кўрсатади. Шу билан бирга, фойдаланиш микроорганизмлардан ташкил топан бўлиб, озик-овқат маҳсулотларида, шу жумладан, сут-қатик, шарбат, музқаймоқ таркибидида ҳам қўшимча сифатида ишлатиш истиқболлари кенг.

Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Фанлар академияси тизимидаги ҳар бир илмий-тадқиқот муассасаси томонидан ишлаб чиқилган ишланмалар илм-фанда эришилган сўнги ютуқларни кенг жамоатчилик эътиборига ҳавола этиш баробарида мамлакатимиз иқтисодий салоҳиятига ҳисса қўйиши билан аҳамиятлидир.

1 ОКТЯБРЬ — ЎҚИТУВЧИ ВА МУРАББИЙЛАР КУНИ

ҚУШНИНГ ИККИ ҚАНОТИ

Ҳилола ЮСУПОВА,
Наманган вилояти мактабгача таълим бошқармаси бошлиғи,
“Содиқ хизматлари учун” медали соҳиб

Ортта назар ташлайман: ўтган беш йилда мактабгача таълим тизимини ривожлантиришнинг энг муҳим асослари шакллантирилган паллаларга айланибди. Яъни шу давр ичида Президентимизнинг 2017 йил 30 сентябрдаги “Мактабгача таълим тизими бошқарувини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги фармони ҳамда “Ўзбекистон Республикаси Мактабгача таълим вазирлиги фаолиятини ташкил этиш тўғрисида”ги қарори мазкур йўналишдаги ишларнинг янги босқичига пойдевор яратди. Бинобарин, ушбу ҳужжатларда мактабгача таълимни узлуксиз таълимнинг бошланғич бўғинига айлантириш йўлида болани соғлом камолга етказиш, унинг мустақил фикрини шакллантириш, мавжуд қобилиятини рўёбга чиқариш, билим олишга бўлган интилишини ривожлантириш каби қатор вазифалар белгилаб берилди.

Булар айтишга осон гаплар. Лекин соҳада битта бурилиш яшаш игна билан қудуқ қазишга ўхшайди ва буни бола психологиясини яқиндан биладиганлар яхши англайди, ҳис этади.

Давлатимиз раҳбари ҳудудларга таширфи чоғида доимо тарбиянинг бирламчи ва муҳим бўғини сифатида мактабгача таълим тизимини юксалтириш, боғчаларнинг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш, уларни моҳир педагоглар билан таъминлаш, болаларни мактабга сифатли тайёрлаш масаласига тўхталади. Шу боис, республикамизда замон талабларига мос янги типдаги мактабгача таълим ташкилотлари сони кўпайиб, уларга олий маълумотли, моҳир педагоглар жалб қилинмоқда, ишлаётган кадрларнинг билими ва малакасини ошириш учун қайта тайёрлов курслари фаолияти йўлга қўйилмоқда.

МАКТАБГАЧА ТАЪЛИМНИНГ МУҚОБИЛ ШАКЛЛАРИНИ ЖОРИЙ ЭТИШ РЕЖАСИГА КЎРА, 2021 ЙИЛДА БМТНИНГ ЮНИСЕФ ХАЛҚАРО БОЛАЛАР ЖАМҒАРМАСИ БИЛАН БИРГАЛИКДА ВИЛОЯТИМИЗНИНГ КОСОНСОЙ, ТЎРАҚЎРҒОН, ЧУСТ ВА НОРИН ТУМАНЛАРИДА МАКТАБГАЧА ТАЪЛИМ ЁШИДАГИ БОЛАЛАР ГУРУҲЛАРИНИНГ ЎЙИН ЖАМОАЛАРИ СИНОВДАН ЎТКАЗИЛДИ.

Шунингдек, Вазирлар Маҳкамасининг 2018 йил 8 декабрдаги “Болаларни бошланғич таълимга мажбурий бир йиллик тайёрлашга босқичма-босқич ўтиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарорига биноан, 2018-2019 ўқув йили давомида болаларни бошланғич таълимга мажбурий бепул бир йиллик тайёрлашни жорий этиш бўйича дастлабки тажриба-синов лойиҳа Қорақалпоғистон Республикаси, Фарғона вилояти ҳамда Тошкент шаҳрида муваффақиятли амалга оширилди. Орадан кўп ўтмай, яъни 2020 йил 9 март куни Вазирлар Маҳкамасининг тегиш-ли қарори билан 2025 йилга қадар 6 ёшдаги болаларни мактабгача мажбурий тайёрлов гуруҳларига 100 фоиз қамраб олиш белгилаб берилди.

Бу борада 2020-2021 ўқув йилидан бошлаб Наманган вилоятида ҳам мактабгача таълимнинг муқобил тури бўлган мажбурий бир йиллик мактабга тайёрлов гуруҳлари фаолиятини йўлга қўйиш бошланди. Хусусан, 2021-2022 ўқув йили якунларига қўра, 548 та мажбурий бир йиллик мактабга тайёрлов гуруҳларига 13 минг 419 нафар бола қамраб олинди. Мактабга чиққан болалар устозлари билан гап-лашсангиз, мажбурий тайёрлов гуруҳлари очилганидан кейин болалар сезиларли даражада мактаб таълимига тайёр ҳолда

келаётганини, ёш ўқувчилар билан ишлаш осонлашганини билдиради. Булардан кўринадики, тизимдаги ишлар ўз самарасини бермоқда. Бундан ташқари, яқин йиллар ичида инновацион педагогик технологиялар юзга чиқди. Натижада моддий-техник базани мустаҳкамлаш, тармоқни кенгайтириш, уларни ўқув-услубий, дидактик материаллар билан таъминлаш ҳамда педагог ходимлар малакасини ошириш бўйича муҳим вазифалар бажарилди. Айниқса, давлат-хусусий шериклик ва оилавий боғча шаклида фаолият юритаётган 2 минг 109 та ташкилот ва таълимнинг яна бир муқобил шакли — ташкилотларга қисқа муддатли, яъни тўлиқ кунга мўлжалланмаган бир неча юз гуруҳлар ташкил этилди.

Тахлиллар шунини кўрсатмоқдаки, тизимдаги кескин ўзгариш хорижий давлатлар ва халқаро ташкилотлар билан икки томонлама ҳамкорлик ўрнатиш бўлди. Чунки дунё тажрибасини ўзлаштириш болаларимизни жаҳон стандартларига мос таълим жараёнлари асосида қамраб олишга, уларни ҳам жисмонан, ҳам маънан етук инсонлар этиб тарбиялашда муқобил ечимлар топиб берди. Айниқса, мактабгача таълимда инновацион ёндашувларни жорий этиш, таълим олишга алоҳида эҳтиёжи бўлган болалар учун тенг имконият яратиш, таълим-тарбия сифатини кучайтириш ва юқори малакали мухтаassisлар тайёрлашдаги қатор йирик лойиҳалар вилоят мактабгача таълим бошқармаси тизимларида самарали натижаларга эришиш имконини яратди. Масалан, мактабгача таълимнинг муқобил шакллари жорий этиш режасига кўра, 2021 йилда БМТнинг ЮНИСЕФ

халқаро болалар жамғармаси билан биргаликда вилоятимизнинг Косонсой, Тўрақўрғон, Чуст ва Норин туманларида мактабгача таълим ёшидаги болалар гуруҳларининг ўйин жамоалари синовдан ўтказилди.

Дастур доирасида турли ёш гуруҳлари билан ишлаш бўйича тренинглари уюштирилди. Жаҳон банки билан ҳамкорликда 2020 йилдан бошлаб амалга оширилаётган “Болаларнинг эрта ривожланишини такомиллаштириш” лойиҳаси доирасида мактабгача таълимнинг турли муқобил шакллари, жумладан, Косонсой туманининг чекка ҳудудларида яшовчи 3 ёшдан 7 ёшгача бўлган болаларга “Ўйга таширф”, махсус таълимга эҳтиёжманд болалар учун “Эрта ривожлантириш марказлари” фаолияти синов жараёнида.

Таълим ва тарбия — қушнинг икки қаноти, уларни айро тасаввур этиш қийин. Жараёндаги озгина танлафус ва кичик масъулиятсизлик ҳам кечирилмайд. Албатта, эришилган ютуқларнинг ҳеч бири сўнгисиз эмас. Зотан, шарафли, савобли ва машаққатли йўлда босилаётган ҳар бир қадам нечоғли оғир бўлмасин, энг аввало, Ватанимиз келажаги давомчилари, жондан азиз фарзандларимизнинг ойдин камолоти биз учун катта бахт тисмоли бўлиб қолаверади.

ТАЪЛИМ

“НОКИМ АКАДЕМИЯСИ.УЗ” ПЛАТФОРМАСИ ОРҚАЛИ БИРИНЧИ БОСҚИЧДА ЖАМИ 21 МИНГ 375 НАФАР ФОЙДАЛАНУВЧИ РЎЙХАТДАН ЎТДИ. УЛАРНИНГ 6 МИНГ 976 НАФАРИ АБИТУРИЕНТЛАР, 2 МИНГ 544 НАФАРИ ХОРИЖИЙ ТИЛНИ ЎРГАНУВЧИЛАР, 6 МИНГ 637 НАФАРИ ПРЕЗИДЕНТ МАКТАБЛАРИГА КИРУВЧИЛАР, 5 МИНГ 218 НАФАРИ МАЛАКАСИНИ ОШИРИШ ИСТАГИДАГИ ЎҚИТУВЧИЛАРДИР.

“ХОКИМ АКАДЕМИЯСИ” мамлакатимизда биринчи бўлиб шу номдаги онлайн платформа Андижонда иш бошлади

Президентимиз мамлакатимиз мустақиллигининг 31 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги нутқида Тараққиёт стратегияси доирасида 2026 йилгача бажариладиган 5 та асосий вазифанинг энг биринчиси таълим тизими бўлишини таъкидлаган эди.

Бугун аксарият ота-оналар фарзандларига қандай қилиб бўлмасин, таълим учун сармоя топиш кераклигини тушуниб етаяпти. Ҳатто айрим катта ёшдагилар ҳам билим олишнинг кечи йўқ, дея олийгоҳларнинг сиртки бўлимига ҳужжат топширмоқда. Аслида ҳам шундай.

Йиллаб олийгоҳга имтиҳон топшириб, таълим олишдек зғу мақсади йўлида қатъий турганларга далад бергучи бу гапнинг қанчалар ҳақиқат эканини 60–70 ёшда ҳам олий маълумотли бўламан деган айрим отахону онахонларнинг шижоати ҳам исботлади.

Бундай вазиятларда руҳан тушқунликка тушган абитуриентлар, умуман, олий таълим олиш истагидаги ёш йилит-қизларни қўллаб-қувватлаш, таълим сифатини кўтарш, ёшларнинг хорижий тилларни билиш даражасини ўстириш мақсадида Андижонда янги тажриба йўлга қўйилди. Вилоят ҳокими ташаббуси билан “Ҳоким академияси” онлайн платформа-си иш бошлади. Ҳозирча республикада ягона бўлган “Ҳоким академияси”да кимлар ўқийди, тўлов микдори қанча, фаолият юритиш тартиби қандай, деган саволлар тўғилиши табиий.

Замонавий билимлар
замонавий студияда

Академияда ўқув жараёнлари онлайн тарзда амалга оширилади. Платформа мутлақо бепул экани билан аҳамиятли.

Бундан ун кун аввал тантанали очилган, энг сўнгги инновацион технологиялар, жаҳон талаблари андозасидаги жиҳозлар билан таъминланган “Жалинга” студияси дарс жараёнларини олиб боришга хизмат қилади. Платформа фойдаланувчилари ўзлари

истаган йўналишларда етук мутахассислар, салоҳиятли ва тажрибали педагоглар, хорижий фан ўқитувчиларидан билим олади. Зеро, устозлар виллоятнинг энг нуфузли таълим муассасаларидан меҳнат стаж, эришган ютуқлари ҳамда ўқувчиларининг натижаларига қўра саралаб олинган.

“Hokim akademiyasi.uz” платформаси орқали биринчи босқичда жами 21 минг 375 нафар фойдаланувчи рўйхатдан ўтди. Уларнинг 6 минг 976 нафари абитуриентлар, 2 минг 544 нафари хорижий тилни ўрганувчилар, 6 минг 637 нафари Президент мактабларига кирувчилар, 5 минг 218 нафари малакасини ошириш истагидаги ўқитувчилардир. Шу ўринда айтиб ўтиш жоизки, виллоят аҳолисининг 62 фоизини ёшлар ташкил этади. Жорий йил 30 минг нафардан зиёд йилит-қизлар умумтаълим мактабларини тамомлади. Қарийб 70 минг нафар ёшлар олий таълим муассасаларига имтиҳон топширган бўлса, Президент мактабига ҳужжат топширган ўғил-қизлар сони 22 092 нафарни ташкил этди.

Кириш синовларидан ўта олмаган ўқувчио абитуриентларнинг аксарияти табиийки, келгуси ўқув йилидан умидвор. Шу маънода “Ҳоким академияси” уларга янги имконият эшигини очди, дейиш мумкин. Платформа фақатгина Андижон виллояти ёшлари ва педагогларига хизмат кўрсатади.

Ҳам вақтимиз,
ҳам нақдимиз тежаллади

“Ҳоким академияси” иш бошлаганига кўп бўлмди. Шундай бўлса-да, дастлабки таассуротлар, умуман, платформа фаолияти билан қизиқиб, академиянинг айрим тингловчи ва ўқитувчиларига юзландик.

Шаҳзода ҲАКИМЖОНОВА,
абитуриент:

— Араб тили йўналиши бўйича олийгоҳга имтиҳон топширдим. 64 балл йиққаним учун талабалikka қабул қилинмадим. Шундоқ ҳам институтга кириш учун бир йил виллоят марказига репети-торга қатнадим. Йўл пули ва бошқа ҳаражатларга анчагина кетиб қолди. Яна бир йил тайёрланиш учун шунча чиқимни ўйлаб, бошим қотиб турган-ида “Ҳоким академияси” очилганини эшитиб, айна муддао бўлди дедиму, дарров платформага уланиб, рўйхатдан ўтдим. Ҳозирча ҳаммаси яхши. Видеодарсларни кучли, тажрибали профессорлар ўтаяпти. Йўлда қатнаш учун соатлаб вақтим ҳам кетмаяпти, пул ҳам сарфламаялман. Ота-онам ҳам хурсанд. Насиб қилса, бир йилда платформи-даги кучли ўқитувчилар ёрдамида билимимни янада мустаҳкамлаб, қайта имтиҳон топшираман.

Мансур ТУРСУНОВ,
“Ҳоким академияси” инглиз тили ўқитувчиси:
— Онлайн платформада ишлаш мен учун анча қулай. Бунда чиндан ҳам вақтдан ютиш мумкин. Дарсни тушунтираверасиз, кимга қайси маълумот

керак бўлса, масофадан туриб ўзлаштириб ола-веради. Фаолиятимизни эндигина йўлга қўйган бўлсак ҳам, тингловчиларимиз платформа ҳақи-да ижобий фикрлар билдираётгани бизни янада руҳлантиряпти. Бу ўз устимизда кўпроқ ишлаш, янги усулларни оммалаштириб, ўзимиз ҳам ян-гича усулларни кашф қилишимизга туртки беради.

Меҳриддин РАҲИМЖОНОВ,
7-синф ўқувчиси:

— Виллоятимизда Президент мактаби очилишини эшитганимдан бери яхши ўқишга ҳаракат қиламан. Тинимсиз бадийи, мантикий китобларни ўқийман. Лекин инглиз тили, математикадан репети-торга бора олмадим. Оиламизда мендан ташқари акам ҳам ре-пети-торга қатнагани учун ота-онамга қийин бўлади, деб ўйладим. Лекин барибир Президент мактабига киришни истаган ўқувчи инглиз тили, математикани энг юқори даражада билиши кераклигини тушундим. “Ҳоким академияси” платформаси ҳақида акамдан эшитдим. Шу пайтнинг ўзида интернетдан платфор-мани топиб, рўйхатдан ўтдим. Энди инглиз тили ва математика дарслари ўтиладиган пайтда онлайн дарсда ўтираман. Бепул, яна уйдан чиқмасдан энг кучли ўқитувчилардан билим олиш яхши.

Омадой ДАДАЖОНОВА,
11-синф битирувчиси:

— Дарслар жуда қизиқарли ва сифатли бўляпти. Устозлар бераётган билимларни тест топшириқларини ишлаш билан мустаҳкамлаб бораёпмиз. Бу платформанинг қулайликлари кўп экан, маблағимиз, айниқса, вақтимиз тежалаяпти. Шунинг учун ота-онамизга уй ишларида ёрдам бе-ришга ҳам улгурияпмиз. Барча битирувчи тенгдош-ларимга платформа-ни тавсия қилган бўлардим.

Маълуда СОХИПОВА,
Қўроқтепа туманидаги 27-умумтаълим мак-таби ўқитувчиси:

— Эндиликда ҳар йили малака ошириб бори-шимиз керак. Энг чекка туманда бўлганимиз учун

виллоят марказига қунига қатнаш қийин. “Ҳоким ака-демияси”нинг диққатга сазоворлиги — фақатгина ўқувчи, абитуриентлар эмас, биз, ўқитувчиларни ҳам қамраб олганида. Бу гоё, ташаббус жуда тўғри ўйланган. Масофавий таълимни ўқитувчи бемалол ўзлаштириб, фани бўйича малакасини ошира ола-ди. Кун бўйи вақтини ўтказиб юргандан кўра, ма-лакасини уйда, онлайн тарзда оширгани ҳар қайси ўқитувчига маъқул, деб ўйлайман. Бунинг учун ака-демияни ташкил этишга ҳисса қўшган барча-барча-га миннатдорлик билдираман.

Таълимга йўналтирилган
беминнат инвестиция

Андижон Digital City технопарки дастурчилар-и томонидан хорижий ва маҳаллий ҳамкасблар билан ҳамкорликда ишлаб чиқилган онлайн платформа келгусида яратилган тизимни янада такомиллаштириш ва ривожлантириб бориш, шу-нингдек, техник жиҳатдан қўллаб-қувватлаш имко-нини беради.

Биз “Ҳоким академияси” ўқувчиларининг ай-римлари билангина суҳбатлашдик. Аммо плат-формани виллоятда масофавий таълимни ривож-лантириш ва замонавий ёндашув асосида илм олиш учун киритилган катта инвестиция, дейиш мумкин. Шу маънода йил якунига қадар унга вил-лотнинг барча педагог-ўқитувчилари ҳамда ўқувчи-лар қамраб олиниши назарда тутилган.

Зеро, Андижон шаҳридаги тантанали очилиш маросимида виллоят ҳокими таъкидлаганидек, “Ҳоким академияси” нафақат ўқувчи ёшлар, балки ҳудуддаги мактаб ўқитувчиларининг малакасини ошириш баробарида таълим сифатини яхшилаш-га ҳам хизмат қилади.

Муножат МЎМИНОВА,
“Янги Ўзбекистон” муҳбири,
Рустам ЭШОНОВ,
журналист

ТАНЛОВ

ҲАР БИР МАЪНАВИЯТ ФИДОЙИСИ ЭЪТИБОРДА
“Энг намунали туман ва шаҳар”, “Энг намунали вазирлик ва идора”
танловининг республика босқичи якунланди

Муқимий номидаги Ўзбекистон давлат мусиқали театри қаршисидаги майдонда ранг-баранг тасмалару шарлар билан безатилиб “Президент совғаси” деб ёзиб қўйилган 2 та “Дамас” автомобили ўтган-кетганинг эътиборини тортди. “Бу совғалар кимга экан”, деган савол кўпчиликни қизиқтиргани табиий. Ушбу автомобиль ва бошқа совғалар театрнинг муҳташам сахнасида “Энг намунали туман ва шаҳар”, “Энг намунали вазирлик ва идора” танловларининг тантанали тақдирлаш маросимида ўз эгаларини топди.

Мазкур танлов ўтган йили илк бор ўт-казилганди. У Президентимизнинг 2021 йил 26 мартдаги “Маънавий-маърифий ишлар тизимини тубдан такомиллашти-риш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қаро-ри билан тасдиқланган “Йўл харитаси”-нинг биринчи бандига асосан, Республика Маънавият ва маърифат маркази томон-идан Қорақалпоғистон Республикаси, виллоятлар ва Тошкент шаҳри туман (шаҳар)лари ҳамда барча вазирлик ва

идоралар ўртасида маънавий-маърифий ва тарбиявий ишларни намунали йўлга қўйиш бўйича илғор тажрибаларни ом-маллаштиришни назарда тутди.

Бу йил “Энг намунали туман ва шаҳар” танловида маънавий-маърифий ишлар-ни тизимли йўлга қўйган, бу борада юқори самарадорликка эришган ҳамда ўз ҳудудида ижтимоий-маънавий муҳит барқарорлигини таъминлаган 14 та ту-ман ва шаҳар, “Энг намунали вазирлик

ва идора” танловида эса, 21 та вазирлик ва идора иштирок этди.

Президент Администрацияси, Вазир-лар Маҳкамаси ҳамда Республика Маъ-навият ва маърифат маркази масъул ходимларидан иборат ишчи гуруҳ жой-ларга чиқиб, танлов иштирокчиларининг фаолиятини низома белгиланган йўна-лиш ва мезонлар асосида ўрганди.

Баҳолаш жараёнида маънавий-маъ-рифий ишларга масъул раҳбарларнинг фаолияти ва ишларни ташкил этиш ва самарадорлиқни ошириш борасида шаклланган тажриба, маҳалла фуқаро-лар йиғинлари билан ҳамкорликда қи-линган ишлар таҳлил этилди. Хусусан, маъмурий ҳуқуқбузарлик, жиноятчилик ва коррупциянинг олдини олиш, маъна-вий-маърифий тарғибот-ташвиқот тад-бирлари қамрови; веб-сайт ва ижтимоий тармоқларда материалларнинг ёрити-лиш қўлами, китоб дўконлари, кутубхо-наларнинг ташкил этилиши, кўргазмали тарғибот воситалари сони ва сифати, истироҳат болғари, кино ёки театрлар, маданият маркази, муסיқа ва санъат мактабларига қамров каби жиҳатларга алоҳида эътибор қаратилди. Ғолиблар-ни тақдирлаш маросимида Республика Маънавият ва маърифат маркази раҳба-ри, сенатор Минҳожиддин Ҳожиматов ва бошқалар шу ҳақида сўз юритди.

“Энг намунали туман ва шаҳар” тан-ловида 3-ўринни Навоий виллоятининг Кармана тумани, 2-ўринни Сурхондарё виллоятининг Сарийосё, 1-ўринни эса На-манган виллоятининг Янгикўрғон тумани қўлга киритди.

“Энг намунали вазирлик ва идора” танловида эса Миллий гвардия ва “Ўзкимёсаноат” АЖ 3-ўрин, Мудофаа ва-зирлиги 2-ўрин, Ички ишлар вазирлиги 1-ўринга муносиб кўрилди.

Ҳар икки танловнинг мутлақ ғолиб-ларига Президент совғаси — “Дамас” автомобили ва 15 миллион сўмлик китоблар тўплами тақдим этилди. 2-ўрин эгаларига — 40 миллион сўм пул муко-фоти ва 12 миллион сўмлик китоблар тўплами, 3-ўрин соҳибларига — 25 миллион сўм пул мукофоти ва 8 миллион сўмлик китоблар тўплами топширилди.

— Танлов чиндан ҳам шаффофлик асосида ўтди, — деди Республика Маъ-навият ва маърифат маркази Наман-ган виллоят бўлими раҳбари Мусоҳон Олпоқов. — Бор имконимиз, салоҳияти-мизни ишга солдик. Виллоятимиз ҳокими бошчилигида маънавий ишлар сама-радорлигини ошириш бўйича тизимли ишлар олиб бориляпти. Жорий йилда Наманганда 2 та маънавият маркази очилди. Шуларнинг бири — Янгикўрғон туманида. Ушбу туман маънавиятчила-ри ўз атрофида ташкилот ва корхоналар маънавиятчиларини бирлаштириб, аҳо-лини маънавий-маърифий тадбирларга кенг жалб қилгани, китобхонлик бора-сидаги янгича ёндашувлари тўғайли бу эътирофга эришди, деб ўйлайман. Маънавият ва маърифат Кенгаши ишлар-имизни юқори баҳолагани бизни янада фаол бўлишга, кейинги йилда ҳам ғолиб-лиқни қўлдан бермасликка ундайди.

Ички ишлар вазирлигининг Маъна-вий-маърифий ишларни ташкил этиш бошқармаси бошлиғи, подполковник Авазбек Иномов вазирлиқнинг муваф-фақиятини шундай изоҳлади:

— Президентимизнинг 2021 йил 2 апрель кунги “Ички ишлар органла-рининг жамоат ҳавфсизлигини таъмин-лаш ва жиноятчиликка қарши курашиш соҳасидаги фаолиятини янада такомил-лаштириш бўйича қўшимча ташкилий чора-тадбирлар тўғрисида”ги қарори

билан Ички ишлар органларида маъна-вий-маърифий ишлар ташкил этиш кон-цепцияси қабул қилинган. Концепцияда бу борадаги ишларни қандай йўлга қў-йиш белгилаб берилган. Ўтган бир йил давомида барча виллоят туман ва шаҳар-лар ички ишлар органларининг тарихи китоби яратилди. Ватанпарварлик бур-чақлари янгидан ташкил этилди. Маъна-вият ва маърифат хоналари замонавий жиҳозлар билан жиҳозланди. 100 дан ортиқ янги кутубхоналар ташкил этилди. Бунинг натижасида тизим ходимлари-нинг китобхонлик даражаси сезиларли даражада юксалиб, интеллектуал са-лоҳияти ошиб бораётгани кузатилмоқда. Шунингдек, маънавий-маърифий ишлар-ни ташкил этишда 10 га яқин вазирлик, идоралар билан ҳамкорлик меморан-

думлари имзоланди. Бу ютуқни тизимда-ги барча ходимларнинг ютуғи деб айтсак, тўғри бўлади.

Бу йил танлов бир оз такомиллашти-рилиб, “Энг намунали вазирлик ва идора” йўналишига қўшимча тарзда “Энг фаол тарғиботчи вазирлик-идора”, “Давлат тилида энг яхши иш юритувчи вазирлик-идора”, “Энг китобхон ташкилот” каби 5 та номинациялар ҳам қўшилди. Бу Вата-нимизни тараққий эттириш, халқимиз ҳаётини фаровонлаштириш, аҳоли маъ-навиятини юксалтириш йўлида фидоко-рона хизмат қилаётган ҳар бир фуқаро, ҳар бир жамоа давлат эътиборидан четда қолмаслигининг яққол ифодаси бўлди.

Муножат РАҲИМЖОН қизи,
“Янги Ўзбекистон” муҳбири